

KUUMA-KUNTIEN YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS-, NEUVONTA- JA VALVONTAKÄSIKIRJA

Toimintaohje yksityisille päiväkodeille ja perhepäivähoidolle:

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Kesäkuu 2019

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatuksen järjestäminen	6
3	Varhaiskasvatuksen perusta	8
3.1	Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja tavoite	9
3.2	Henkilöstön kelpoisuusvaatimukset	10
3.2.1	Vastuhenkilö	10
3.2.2	Varhaiskasvatuksen opettaja	10
3.2.3	Varhaiskasvatuksen sosionomi	11
3.2.4	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	12
3.2.5	Perhepäivähoitaja	12
3.2.6	Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista	12
3.2.7	Oppisopimusopiskelija	13
3.3	Henkilöstömitoitus ja -rakenne	13
3.3.1	Lasten ja kasvattajien välinen suhdeluku	13
3.3.2	Päiväkodin henkilöstön rakenne	14
3.3.3	Osa-aikainen varhaiskasvatus ja esiopetus	14
3.3.4	Tuen tarpeessa olevan lapsen huomioiminen suhdeluvussa	14
3.4	Lapsiryhmät ja varhaiskasvatusympäristö	15
3.4.1	Varhaiskasvatuksen ryhmien muodostaminen ja lapsiryhmäkoko	15
3.4.2	Varhaiskasvatusympäristö sekä toimitilat ja -välineet	15
3.5	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen sekä lasten ja vanhempien osallisuus ja vaikuttaminen	15
3.5.1	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	15
3.5.2	Lasten ja vanhempien osallisuus ja vaikuttaminen	16
3.6	Varhaiskasvatuksen toteuttaminen	16
3.6.1	Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	16
3.6.2	Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat	17
3.6.3	Varhaiskasvatuksen arvioinnin velvoite	17
3.7	Ravinto ja ruokailu	18
3.8	Esiopetuksen toteuttaminen	18
3.9	Tukea tarvitsevan lapsen tuen järjestäminen	20
3.10	Varhaiskasvatuksen tietosuoja	20
3.11	Tietojen tallentaminen tietovarantoon	21
4	Yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa muuta lainsäädäntöä	21

4.1	Hoidon ja varhaiskasvatuksen järjestäminen kotihoidontuella, yksityisen hoidon tuella tai palvelusetelillä	21
4.2	Rikostaustan selvittäminen	22
4.3	Asiakkaan asema ja oikeudet	22
4.4	Salassapito ja tietojen vaihto	23
5	Muu viranomaisvalvonta ennen toiminnan aloittamista päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa	24
5.1	Rakennusvalvonta	24
5.2	Terveysturvallisuuslain mukaiset vaatimukset, ilmoitus ja tarkastus	25
5.3	Elintarvikelain mukaiset vaatimukset, ilmoitus ja tarkastus	26
5.4	Pelastusviranomaisen suorittama palotarkastus	27
5.5	Kunnan asettamat omat vaatimukset ennen toiminnan aloittamista	28
5.5.1	Päiväkodin toimintasuunnitelma	28
5.5.2	Liiketoimintasuunnitelma	28
5.5.3	Turvallisuussuunnitelma	28
5.5.4	Lääkehoitosuunnitelma	29
5.5.5	Ruokahuollon ja siivouksen järjestäminen	29
6	Perhepäivähoitokodille asetetut vaatimukset ennen toiminnan aloittamista	29
7	Ilmoitukset aluehallintovirastolle	30
7.1	Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely ja tietojen tallettaminen rekisteriin	30
7.2	Ilmoitus vastuuhenkilön ja yhteystietojen vaihtumisesta sekä toiminnan lopettamisesta	31
7.3	Kunnan velvollisuus antaa ilmoitetut tiedot aluehallintovirastolle	32
8	Toiminnan aikainen ohjaus, neuvonta ja valvonta	32
8.1	Valvontakäynnillä läpikäytäviä asioita	33
8.1.1	Perustiedot	33
8.1.2	Täydennyskoulutus	33
8.1.3	Havainnointi	34
8.1.4	Omavalvontasuunnitelma	34
8.1.5	Vakuutukset ja verot	34
8.1.6	Pedagoginen laadun valvonta	34
8.1.7	Muut asiat	35
8.2	Yhteiset tapaamiset	38
8.3	Muut velvoitteet	38
8.3.1	Lapsilistat	38

8.3.2	Toimintasuunnitelma ja –kertomus	39
9	Viranomaisen toimittama tarkastus ja seuraamukset	39
9.1	Tarkastusoikeus ja tarkastuksen toimittaminen	39
9.2	Huomautus, huomion kiinnittäminen, määräyksen antaminen ja varhaiskasvatusrikkomus	39
10	Toiminnan päättäminen	40
11	Asiakkaan velvollisuudet	41
12	Lähteet	42
13	Liitteet	43

1 Johdanto

KUUMA-kuntien varhaiskasvatusjohtajat sopivat 8.9.2017, että KUUMA-kuntien kesken käynnistetään yhteinen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa hoitavien viranhaltijoiden työryhmä. Työryhmän tavoitteena oli laatia yhteinen valvontakäsikirja, jossa otetaan huomioon sekä päiväkodit että perhepäivähoito. Työryhmä laati tämän käsikirjan vuosien 2017-2018 aikana.

Valvontakäsikirjalla halutaan yhtenäistää KUUMA-kuntien alueella sijaitsevien yksityisten varhaiskasvatuspalvelun tuottajien valvontaa, ohjausta ja neuvontaa. Tarkoituksena on myös etsiä uusia ja yhtenäisiä menetelmiä yksityisen varhaiskasvatuksen sisällöllisen laadun valvontaan ja ohjaukseen. Painopiste on ennakoivassa valvonnassa. Valvonta perustuu neuvontaan, ohjaukseen ja yhteistyöhön. Valvontakäsikirjan toivotaan selkeyttävän yksityisen varhaiskasvatuksen lakisääteisten velvoitteiden noudattamista ja seuranta.

Yksityisten palveluntuottajien näkemysten mukaan ottaminen osaksi työryhmää katsottiin tärkeäksi. Siksi käsikirjaa saivat kommentoida yksityisten päiväkotien johtajat ja varajohtajat. Kaikille KUUMA-kuntien alueella toimiville yksityisille päiväkodeille lähetettiin toukokuussa 2018 sähköpostitse käsikirjaluonnos ja pyyntö vastata käsikirjaan liittyvään kyselyyn. Kyselyyn saatiin 27 vastausta. Saatujen vastausten perusteella käsikirjaa muokattiin. KUUMA-kuntien alueella yksityisiä päiväkoteja on Hyvinkäällä 10, Järvenpäässä 11, Keravalla 10, Kirkkonummella 14, Mäntsälä-Pornainen-alueella 6, Nurmijärvellä 8, Sipoossa 9, Tuusulassa 11 ja Vihdissä 5.

Käsikirjassa käytetään nimitystä varhaiskasvatus koskemaan myös esiopetusta. Jos jokin asia koskee vain jompaakumpaa, siitä mainitaan käsikirjassa erikseen. Jos jokin asia koskee vain perhepäivähoitoa, siitä on käsikirjassa maininta.

Käsikirjaa on laadittu yhteistyössä Kuuma-kuntien yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa hoitavien viranhaltijoiden työryhmässä. Työryhmän puheenjohtajana toimi Järvenpään kaupungin varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Meiju-Leena Heinonen, ja työryhmän jäsenenä oli Järvenpäästä varhaiskasvatuksen esimies Jaana Vilja (8/2018 alkaen), Hyvinkäältä palveluohjauksen koordinaattori Tanja Tiainen (3/2018 asti) ja varhaiskasvatuksen suunnittelija Kirsti Peled (alkaen 4/2018), Keravalta varhaiskasvatusjohtaja Hannele Koskinen (7/2018 asti) ja kasvatuksen ja opetuksen suunnittelija Sari Lehto (8/2018 alkaen), Kirkkonummelta suunnittelija Tarja Kotamäki, varhaiskasvatuksen palveluohjaaja Mirja Toivonen (4/2018 alkaen) ja perhepäivähoidon ohjaaja Sari Siekinen (8/2018 alkaen), Mäntsälä-Pornainen alueelta päiväkodin johtaja Merja Harmokivi ja

päiväkodin johtaja Tiina Korhonen (8/2018 alkaen), Nurmijärveltä palvelutoiminnan suunnittelija Tarja Valimaa-Arotie ja perhepäivähoidon ohjaaja Päivi Benjaminsson (8/2018 alkaen), Sipoosta suunnittelija Elina Sarin, Tuusulasta varhaiskasvatuksen ohjaaja Vesa Joronen ja perhepäivähoidon ohjaaja Paula Tuulaniemi sekä Vihdistä varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Kirsi Palva-aho. Lisäksi työryhmään on osallistunut Järvenpäästä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittava opiskelija Minna Vilpponen, joka on osallistunut työryhmän työskentelyyn osana opintojen päättötyötä. Työryhmän asiantuntijoina on toiminut Järvenpään kaupungin avustava lakimies Päivi Siukola, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen vanhempi palotarkastaja Anette Aschan, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen terveystarkastaja Pia Gummerus, Järvenpään kaupungin rakennusvalvonnan tarkastaja Ville Voima ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston ylitarkastaja Merja Kivistö.

Käsikirja on voimassa KUUMA-kuntien alueella toistaiseksi ja se päivitetään työryhmässä aina tarvittaessa.

2 Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Varhaiskasvatuslain 5 §:n mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuslain 5 §:n mukaan varhaiskasvatusta siten, kuin kuntalain (410/2015) 8 ja 9 §:ssä säädetään. Varhaiskasvatuslain (540/2018) 1 §:n mukaan varhaiskasvatustalakea sovelletaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämään tai tuottamaan päiväkotitoimintaan ja perhepäivähoitoon. Varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua päiväkotitoimintaa ja perhepäivähoitoa saa järjestää ja järjestäjälle tuottaa kunta, kuntayhtymä ja tämän lain 9 luvussa tarkoitettu yksityinen palveluntuottaja. Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli. Hankittaessa palveluja toiselta palveluntuottajalta, kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Varhaiskasvatuslain 43 §:n mukaan yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaan yksityisen palveluntuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa varhaiskasvatustoimintaa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle 50 §:ssä tarkoitetulle kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan.

Yksityinen palveluntuottaja ottaa yhteyttä kuntaan, johon se haluaa perustaa varhaiskasvatusyksikön. Yhteyttä ottaneen yrittäjän ja kunnan yksityisen varhaiskasvatustoiminnan valvonnasta vastaavan viranomaisen kesken sovitaan tapaaminen. Keskusteluissa varmistetaan yrittäjän riittävä osaaminen ja taidot varhaiskasvatusyksikön perustamista ja toiminnan toteuttamista varten. Yrittäjän tulee kertoa esimerkiksi toimintansa pedagoginen tausta. Palveluntuottajalle selvitetään, mitä seuraamuksia tulee rikkomuksista tai lakien ja asetusten noudattamatta jättämisestä.

Jokaisella lapsella on oikeus saada turvallista ja laadukasta varhaiskasvatusta. Kunnan määräämä viranhaltija ohjaa, neuvoo ja valvoo yksityisiä varhaiskasvatuspalvelujen tuottajia ja heidän tuottamaansa palvelua eri tavoin. Käsikirjassa tästä käytetään nimitystä valvontaviranomainen. Kunnat voivat määritellä, mitä nimeä käyttävät valvonta-, ohjaus- ja neuvontakäynneistään. Käsikirjassa käytetään nimitystä valvontakäynti.

Jos kunnassa on käytössä palveluseteli, yrittäjä voi hakeutua palvelusetelituottajaksi kyseiselle kunnalle. Kunnan palvelusetelisääntökirjassa määritellään tarkemmat vaatimukset palveluseteli-päiväkodille. Palvelusetelituottajaksi hakeudutaan kunnan määrittelemällä tavalla. Yrittäjä toimittaa hakemuksen tarvittavine liitteineen kyseisen kunnan varhaiskasvatuspalveluihin. Jokaisella kunnalla on oma käytäntö palvelusetelituottajaksi hakeutumisessa. Tarkemman ohjeistuksen saamiseksi, yrittäjän tulee olla yhteydessä sen kunnan valvontaviranomaiseen, johon palvelua perustetaan.

Sujuvan yhteistyön muodostamiseksi yksityisen varhaiskasvatuspalveluntuottajan tulee ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle kaikista olennaisista toimintaan vaikuttavista muutoksista.

Varhaiskasvatuksen ohjaus ja valvonta

Kunnalle varhaiskasvatuslaissa säädetyistä tehtävistä huolehtii yksi tai useampi kunnan määräämä monijäseninen toimielin. Toimielimen tehtävänä on myös edustaa kuntaa, valvoa sen oikeutta ja käyttää puhevaltaa lasten varhaiskasvatuksen yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa ja tehdä sen puolesta näissä asioissa sopimukset ja muut oikeustoimet. Toimielimen laissa säädettyä päätösvaltaa ja oikeutta puhevallan käyttämiseen voidaan kuntalaissa tarkoitetulla hallintosäännöllä siirtää toimielimen alaisille viranhaltijoille. (Varhaiskasvatuslaki 50 §.)

Varhaiskasvatustalain 51 §:n mukaan varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle. Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat aluehallintovirastolle. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Valvira ohjaa ja valvoo varhaiskasvatusta myös muissa tapauksissa. (Varhaiskasvatustalain 51 §.)

Varhaiskasvatustalain 52 §:n mukaan varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä varhaiskasvatustalain 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija.

Ennakoivalla valvonnalla pyritään varhaiskasvatuksen laadun yhtenäisyyteen ja varmistamiseen. Kunta huolehtii siitä, että palveluntuottajat saavat tarvittavat tiedot ajankohtaisista valtakunnallisista muutoksista. Palveluntuottaja toimii kunnan antamien ohjeistusten mukaisesti.

3 Varhaiskasvatuksen perusta

Varhaiskasvatustalain palveluja tuottavan yrittäjän on noudatettava varhaiskasvatusta ohjaavia lakeja ja asetuksia. Varhaiskasvatustalain (540/2018) on varhaiskasvatuksen toimintaa keskeisimmin ohjaava säännös. Lisäksi toimintaa ohjaavat erilaiset velvoittavat määräykset, kuten valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018), varhaiskasvatustalain suunnitelman perusteet (2018) ja esiopetuksen opetustalain suunnitelman perusteet (2014).

Varhaiskasvatuksen järjestäjä voi tarjota varhaiskasvatustalain palvelua, joka perustuu vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi Steiner-, Montessori-, Freinet- ja Reggio Emilia -pedagogiikat tai tiettyyn katsomukseen perustuva varhaiskasvatustalain palvelu. Kaikessa varhaiskasvatustalain noudatetaan laissa, sopimuksissa ja näissä perusteissa varhaiskasvatustalain asetettuja yleisiä tavoitteita ja toimintaperiaatteita. Nämä tavoitteet ja toimintaperiaatteet koskevat myös vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatustalain. (Varhaiskasvatustalain suunnitelman perusteet 2018, 55.)

3.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja tavoite

Varhaiskasvatustalain (540/2018) 1 §:ssä säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatustalain 3 §:n mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;
- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan tulee täyttää nämä edellä mainitut lain tavoitteet. Palveluntuottaja vastaa siitä, että se täyttää jokaisen asiakkaanaan olevan lapsen kohdalla varhaiskasvatustalain kaikki tavoitteet.

3.2 Henkilöstön kelpoisuusvaatimukset

Kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä varhaiskasvatuslain (540/2018) 6 luvussa säädettyä eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa ja jotta myös vammaisten ja muiden lasten tuen tarpeisiin vastataan. Lisäksi varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä. (Varhaiskasvatuslaki 25 §).

Henkilöstön kelpoisuuksissa noudatetaan varhaiskasvatuslain 74-75 §:n siirtymäsäännöksiä.

3.2.1 Vastuuhenkilö

Varhaiskasvatuslain 45 §:n mukaan yksityisen palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille varhaiskasvatuslain 31 §:ssä tarkoitettu toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimuksen täyttävä vastuuhenkilö, jotka vastaavat siitä, että varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja siellä toteutettava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Päiväkodin vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksena on varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus ja riittävä johtamistaito. 1.8.2030 alkaen päiväkodin johtajan pätevyysvaatimuksena on kasvatustieteen maisterin tutkinto. 1.9.2018 jälkeen päiväkodin johtajaksi palkattu kasvatustieteen kandidaatti tai sosionomi (AMK) ei ole enää pätevä toimimaan päiväkodin johtajana (vastuuhenkilö) 1.8.2030 alkaen, ellei hän ole suorittanut siihen mennessä kasvatustieteen maisterin tutkintoa.

3.2.2 Varhaiskasvatuksen opettaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai jota on täydennetty mainituilla opinnoilla. (Varhaiskasvatuslaki 26 §.)

Koska varhaiskasvatuslain mukaan henkilöstön kelpoisuuksissa noudatetaan varhaiskasvatuslain 74-75 §:n siirtymäsäännöksiä, niin toistaiseksi on vielä voimassa kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen opettajan koulutus, taikka sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot sen laajui-

sina kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään (laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005) 7 §.

3.2.3 Varhaiskasvatuksen sosionomi

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai sosionomin tutkinto, jota on täydennetty mainituilla opinnoilla. (Varhaiskasvatuslaki 27 §.)

Esiopetusta antavan varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys

Kun päiväkodissa järjestetään perusopetuslain mukaista esiopetusta, on esiopetusta antavan opettajan täytettävä opetustoimen henkilöstön vaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 7 §:ssä asetetut vaatimukset. Esiopetusta on kelpoinen antamaan henkilö, joka on tämän asetuksen mukaan kelpoinen antamaan luokanopetusta.

Opetusryhmälle, johon ei kuulu perusopetusta saavia oppilaita, esiopetusta on kelpoinen antamaan myös henkilö, joka on suorittanut:

- 1) soveltuvan kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon ja tutkintoon sisältyvinä tai erillisinä joko yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 19 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut opinnot tai kasvatustieteellisen alan tutkinnoista ja opettajankoulutuksesta annetun asetuksen 11 §:ssä tarkoitettut 35 opintoviikon laajuiset ammatillisia valmiuksia antavat opinnot; taikka
- 2) lastentarhanopettajan tutkinnon.

Opetusryhmälle, johon ei kuulu perusopetuksen oppilaita, esiopetusta on kelpoinen antamaan myös henkilö, joka 1 päivänä elokuuta 2000 toimii tai viimeisen kolmen vuoden aikana ennen mainittua päivää on yhteensä vähintään vuoden ajan toiminut sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun asetuksen (804/1992) 4 §:ssä tarkoitetuissa päiväkodin johtotehtävissä tai päivähoidon laajaa tietoutta edellyttävissä hoito-, huolenpito-, kasvatus-, opetus- tai kuntoutustehtävissä ja joka on suorittanut sosiaalikasvattajan opistoasteisen tutkinnon. Lisäksi edellytetään, että henkilö, joka täyttää edellä todetut edellytykset, on suorittanut yliopiston tai sen kanssa yhteistyössä toimivan muun koulutuksen järjestäjän ennen vuotta 2004 järjestämät, opetusministeriön hyväksymät 15 opintoviikon laajuiset esiopetuksen opinnot.

Opetusryhmälle, johon ei kuulu perusopetuksen oppilaita, esiopetusta on kelpoinen antamaan myös henkilö, joka on vuoden 1995 jälkeen suorittanut sosiaalikasvattajan tai sosiaalialan ohjaajan opistoasteisen tutkinnon taikka sosionomin tutkinnon (AMK) ja jonka tutkintoon sisältyy varhaiskasvatuksen ja sosiaalipedagogiikan opintoja yhteensä vähintään 50 opintoviikkoa ja joka on mainitun tutkinnon lisäksi suorittanut edellä tarkoitettua esiopetuksen opinnot. Jos henkilöllä, joka on suorittanut tässä momentissa tarkoitettua sosiaalikasvattajan tai sosiaalialan ohjaajan tutkinnon, ei ole 3 momentissa tarkoitettua työkokemusta, esiopetuksen opinnot ovat kuitenkin laajuudeltaan 20 opintoviikkoa. Henkilön, joka on suorittanut tässä momentissa tarkoitettua sosionomin tutkinnon, tulee olla valittu ammattikorkeakouluun viimeistään vuonna 1999.

3.2.4 Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvatusta- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnoilla (Varhaiskasvatuslaki 28 §). Muu soveltuva koulutus on esimerkiksi lastenohjaaja tai vanhoista tutkinnoista päivähoitaja.

3.2.5 Perhepäivähoitaja

Kelpoisuusvaatimuksena perhepäivähoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus (Varhaiskasvatuslaki 29 §). Kunta määrittää muun alalle soveltuvan riittävän koulutuksen perhepäivähoitajan työhön.

3.2.6 Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista

Varhaiskasvatuslain 33 §:n mukaan, jos varhaiskasvatuksessa toimivan 26-32 §:ssä säädetyn henkilöstön tehtävään ei saada henkilöä, jolla on säädetty kelpoisuus, tehtävään voidaan ottaa enintään vuoden ajaksi kerrallaan henkilö, jolla suoritettujen opintojen perusteella on riittävät edellytykset ja tehtävän edellyttämä taito tehtävän hoitamiseen.

Epäpätevä henkilö voi siis toimia korkeintaan vuoden epäpätevänsä kasvattajan sijaisena, jos kelpoisuuden omaavia henkilöitä ei ole tarjolla. palveluntuottajan on pyydettäessä todistettava, ettei palkattuna olevan epäpätevänsä henkilön tilalle ole ollut päteviä hakijoita. Epäpätevää henkilöä ei voida perusteetta ketjuttaa kasvattajan tehtävissä.

3.2.7 Oppisopimusopiskelija

Oppisopimussuhteessa oleva työntekijä ei voi toimia päiväkodissa kasvattajana, jollei hänellä ole ennestään jotain muuta tutkintoa, joka antaa kelpoisuuden varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatus-tehtäviin. Esimerkiksi perhepäivähoitaja (perhepäivähoitajan ammattitutkinto) ei ole kelpoinen varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin. Varhaiskasvatuslaki ei mahdollista opiskelijan työskente-lyä ikään kuin kelpoisena työntekijänä opintojen loppuvaiheessakaan tai aiemman työkokemuksen perusteella.

3.3 Henkilöstömitoitus ja -rakenne

Varhaiskasvatuslain 35 §:n mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrään, heidän ikäänsä ja varhaiskasvatuksessa päivittäin viettämäänsä aikaan suhteutettuna riittävä määrä henkilöitä, joilla on varhaiskasvatuslaissa sää-detty varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin tai lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus.

3.3.1 Lasten ja kasvattajien välinen suhdeluku

Valtioneuvoston asetuksen varhaiskasvatuksesta (753/2018) 1 §:n mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on varhaiskasvatuslain 26-28 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus enintään kahdeksaa enemmän kuin viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden. Enintään neljää alle kolmivuo-tiasta lasta kohden tulee päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä samoin olla vähintään yksi henkilö, jolla on edellä säädetty ammatillinen kelpoisuus. Kunnat voivat linjata lakia edulli-semman suhdeluvun (1:7) käytettäväksi kunnan alueella.

Varhaiskasvatuksesta annetun asetuksen (753/2018) 2 §:n mukaan perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti järjestää varhaiskasvatusta enintään neljälle lapselle mukaan luettuina perhepäi-vähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan järjestää varhais-kasvatusta yhdelle perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta saavalle lapselle, perusope-tuksen aloittaneelle lapselle tai sellaiselle kunnan järjestämässä enintään viisi tuntia päivässä kes-tävässä varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seu-raavana vuonna. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, perhepäiväkodissa kaksi hoitajaa voi samanaikaisesti järjestää varhaiskasvatusta enintään kahdeksalle lapselle ja lisäksi kahdelle 1 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetulle lapselle. Erityisistä syistä ja huomioon ottaen paikalliset olosuhteet kolme hoitajaa voi järjestää varhaiskasvatusta samanaikaisesti enintään kahdelletoista

lapselle. Kun perhepäiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta samanaikaisesti useammalle lapselle kuin 2 momentissa säädetään, tulee yhdellä perhepäivähoitajalla olla vähintään varhaiskasvatustilain 28 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus. (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018.)

3.3.2 Päiväkodin henkilöstön rakenne

Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta varhaiskasvatustilain 35 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. (Varhaiskasvatustilain 37 §.)

3.3.3 Osa-aikainen varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksesta annetun asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus ja hoitotehtävissä olla vähintään yksi henkilö, jolla on 1 momentissa mainittu ammatillinen kelpoisuus enintään 13 enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa kolme vuotta täyttänyttä lasta kohden.

Osa-aikaisessa (enintään viisi tuntia päivässä) varhaiskasvatuksessa olevien lasten tulee olla omassa ryhmässään erillään kokopäiväryhmästä, jotta 1:13 suhdelukua voidaan käyttää. Jos lapsi tarvitsee esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta, esiopetusaikaa ja varhaiskasvatusaikaa ei voida katsoa osa-aikaiseksi ryhmäksi, vaan silloin tulee käyttää 1:8 suhdelukua tai kunnassa käytettäväksi sovittua pienempää suhdelukua.

3.3.4 Tuen tarpeessa olevan lapsen huomioiminen suhdeluvussa

Varhaiskasvatustilain 35 §:n mukaan, jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai muuten tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka varhaiskasvatustilain 35 § 1 momentissa tarkoitettujen henkilöitten lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa.

3.4 Lapsiryhmät ja varhaiskasvatusympäristö

3.4.1 Varhaiskasvatuksen ryhmien muodostaminen ja lapsiryhmäkoko

Varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa (Varhaiskasvatuslaki 34 §). Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa varhaiskasvatuslain 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilöä vastaava määrä lapsia (Varhaiskasvatuslaki 35 §).

3.4.2 Varhaiskasvatusympäristö sekä toimitilat ja -välineet

Varhaiskasvatuslain 10 §:n mukaan varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys. Sisätilan pinta-alasuositus on noin 7 m²/lapsi. Pihalla suositus on noin 20 m²/lapsi (jos lähellä on esimerkiksi puisto, pienempi tila riittää).

3.5 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen sekä lasten ja vanhempien osallisuus ja vaikuttaminen

3.5.1 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuslain 23 §:n mukaan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattava tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan lapsen tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. (Varhaiskasvatuslaki 23 §.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja lapsen huoltajien kanssa. Sen laatimiseen osallistuvat lapsen opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta vastaavat henkilöt. Päiväkodeissa sen laatimisesta vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamista voidaan hyödyntää erityisesti lasten ja perheiden palvelujärjestelmän tuntemuksen osalta. Lapsen mielipide on selvi-

tettävä ja otettava huomioon varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen voivat osallistua lapsen kehitystä ja oppimista tukevat muut viranomaiset, asiantuntijat ja muut tarvittavat tahot. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista sekä lapsen tuen tarvetta, riittävyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta on arvioitava, ja suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Tätä useammin se on tarkistettava, jos lapsen tarpeet sitä edellyttävät. (Varhaiskasvatustilaki 23 §.) Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat voidaan tarkistaa valvontakäyntien yhteydessä.

3.5.2 Lasten ja vanhempien osallisuus ja vaikuttaminen

Varhaiskasvatustilain 20 §:n mukaan lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lapsille ja hänen huoltajille on toimipaikassa järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin.

3.6 Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

Varhaiskasvatustilain 51 §:n mukaan varhaiskasvatukseen liittyviä asiantuntijaviraston tehtäviä hoitaa Opetushallitus.

3.6.1 Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Opetushallitus määrää varhaiskasvatustilain perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, toteuttaa varhaiskasvatustilain säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisistä sisällöistä, varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lapsen vanhempien ja muiden huoltajien välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. Opetushallitus valmistee perusteet yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa (Varhaiskasvatustilaki 21 §).

3.6.2 Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat

Kunta, kuntayhtymä ja yksityinen palveluntuottaja laatii valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Suunnitelmat voidaan laatia palvelujen tuottaja-, yksikkö-, ryhmä- tai toimintamuotokohtaisesti, ja siinä otetaan huomioon pedagogiset painotukset ja muut varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta merkitykselliset valtakunnallisia varhaiskasvatuksen perusteita täydentävät seikat. (Varhaiskasvatuslaki 22 §.)

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajan tulee noudattaa valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita. Palveluntuottajan tulee noudattaa kunnan ohjeistuksen mukaisesti joko kuntakohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa tai kunnan hyväksymää palveluntuottajakohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa.

3.6.3 Varhaiskasvatuksen arvioinnin velvoite

Varhaiskasvatuslain 24 §:n mukaan varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata varhaiskasvatuslain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja edistää lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa. (Varhaiskasvatuslaki 24 §.)

Yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjän on toteutettava itsenäisesti varhaiskasvatuksen arviointia. Yksityisen palveluntuottajan edellytetään osallistumaan myös kunnan ja valtakunnallisten eri toimijoiden toteuttamiin arviointeihin (esim. Opetushallitus ja Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi).

Yksityiseltä palveluntuottajalta edellytetään asiakastyytyväisyyskyselyn tekemistä säännöllisesti. Valvontaviranomainen voi edellyttää tulosten raportointia kunnalle.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) julkaisi 26.10.2018 varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjan (Vlasov, Salminen, Repo, Karila, Kinnunen, Mattila, Nukarinen, Parrila ja Sulonen 2018). Asiakirja luo perustan varhaiskasvatuksen rakenteen ja sisällön arvioimiseksi sekä kansallisella että paikallisella tasolla. Asiakirjan tarkoituksena on tukea varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja yksityisiä palveluntuottajia laadunhallintaan liittyvän itsearvioinnin toteuttamisessa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä tarjota välineitä varhaiskasvatuksen rakenteelliselle ja sisällölliselle arvioinnille. Asiakirja sisältää tutkimuskoonnin siitä, mistä varhais-

kasvatuksen laatu muodostuu sekä tutkimuksesta johdetut suomalaisen varhaiskasvatuksen laadun indikaattorit. Laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen edellyttää järjestäjiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta toimivaa laadunhallintajärjestelmää.

3.7 Ravinto ja ruokailu

Varhaiskasvatuslain 11 §:n mukaan varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Ruokailu järjestetään ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille. (Varhaiskasvatuslaki 11 §.) Tarjotun ruuan terveellisyyttä ja täysipainoisuutta määrittävät annetut ruoka- ja ravintoainekohtaiset suositukset. Terveyttä ja iloa ruoasta – varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (2018) ottaa huomioon lasten terveyden ja ravitsemuksen tavoitteet ja toteutuksen (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-992-7>). Suosituksen sisältö pohjautuu valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Varhaiskasvatuksessa tämä on suositus lasten ruokailun ja ruokakasvatuksen toteuttamisessa, kehittämisessä, seurannassa ja arvioinnissa.

3.8 Esiopetuksen toteuttaminen

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on perusopetuslain (628/1998) mukainen Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma laaditaan ja esiopetus toteutetaan. Opetussuunnitelman perusteiden laatimista ohjaavat erityisesti perusopetuslaki ja -asetus sekä esiopetuksen tavoitteiden määrittävä valtioneuvoston asetus. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on edistää laadukkaan ja yhteisen esiopetuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa. Perusteet on päätös esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä oppilashuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 8.)

Perusopetuslain (628/1998) 16 a ja 17 a §:n mukaan esiopetuksessa olevalla lapsella on perusopetuslain turvaama oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä suotuisan kehityksen ja oppimisen edellyttämää tukea jokaisena esiopetuksen työpäivänä (Perusopetuslaki 628/1998). Perusopetuslain 15 §:n 1 momentin mukaan opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä kaikissa esiopetuksen yksiköissä. Paikallisessa opetussuunnitelmassa huomioidaan paikalliset erityispiirteet ja muut paikalliset suunnitelmat.

Opetushallituksen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan esiopetus on tavoitteellista toimintaa. Opetuksen tavoitteet määrittyvät opetussuunnitelman perusteiden ja niiden pohjalta laaditun paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Lasten osaamistasolle ei opetussuunnitelmassa aseteta yhteisiä tavoitteita. Yksilöllisesti pohditut tavoitteet hyödyttävät lasten kasvua ja oppimista, joten opettaja keskustelee kunkin lapsen yksilöllisistä tarpeista, toiveista ja oppimisen tavoitteista lapsen ja hänen huoltajansa kanssa. Esiopetuksen henkilöstö ottaa nämä tarpeet ja toiveet huomioon opetusta suunniteltaessa sekä oppimisympäristöjen kehittämisessä. Tavoitteellisuuden lisäämiseksi opettaja voi yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa laatia kullekin lapselle oppimissuunnitelman. Oppimissuunnitelma on laadittava, mikäli lapsi saa tehostettua tukea. Erityisen tuen piirissä oleville lapsille laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.) Kunta velvoittaa yksityisiä päiväkotia laatimaan kaikille esiopetusikäisille lapsille esiopetuksen oppimissuunnitelman.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) säädetään esiopetuksessa olevien lasten oikeudesta oppilashuoltoon. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat. Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä laissa yksittäiselle opiskelijalle annettavia terveydenhuollon palveluja; opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja; monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa; ja laissa jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveystalvveluja. Monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan 14 §:n 4 momentissa tarkoitettussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhuoltokertomus.

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa esiopetusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on esiopetuksen laadun kehittäminen ja lasten oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen suunnitelman toteutumisen seuranta ja arviointi ovat osa arviointitehtävää ja siihen perustuvaa kehittämistä. (Perusopetuslaki 21 §.)

Yksityisen palveluntuottajan, joka järjestää esiopetusta, on noudatettava esiopetusta ohjaavaa lainsäädäntöä, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita sekä muita toimintaa ohjaavia säännöksiä.

3.9 Tukea tarvitsevan lapsen tuen järjestäminen

Varhaiskasvatustalain (540/2018) 3 §:n 7 kohdan mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. Varhaiskasvatustalain 7 §:n mukaan lapsen oikeuteen saada kehityksensä ja hyvinvointinsa tueksi sosiaali- ja terveydenhuollon tukitoimia ja palveluja, sovelletaan useita lakeja. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain 35 §:ssä. (Varhaiskasvatustalaki 7 §.)

Yksityiset päiväkodit vastaavat varhaiskasvatustalain ja perusopetuslain mukaisista tuen järjestämisen palveluista lapsille. Kunnilla voi olla erilaisia käytäntöjä tuen järjestämiseksi. Yksityiset päiväkodit voivat esimerkiksi puhelimitse konsultoida kunnan asiantuntijoita, varhaiskasvatuksen erityisopettajia ja S2-opettajia.

Yksityisten päiväkotien on noudatettava varhaiskasvatustalain ja perusopetuslain säännöksiä sekä kyseessä olevan kunnan varhaiskasvatustalain ja esiopetuksen opetustalain kuvattua toimintatapaa lasten tuen järjestämisestä.

Tuen järjestämisestä varhaiskasvatus- ja esiopetusikäiselle lapselle vastaa aina yksityinen päiväkotit. Kuntakohtaisesti on määritelty, miten tukea tarvitsevan lapsen palvelun järjestämistä tuetaan. Esimerkiksi kunnat, joissa on käytössä palveluseteli, yksityiset päiväkodit voivat hakea tukea tarvitsevalle lapselle korotettua palveluseteliä.

3.10 Varhaiskasvatuksen tietosuoja

Palveluntuottaja noudattaa voimassa olevien tietosuojalainsäädännön edellyttämiä menettelytapoja ja henkilötietojen käsittelyä ja suojaamista koskevia säännöksiä. Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelu on kulloinkin voimassa olevan tietosuojalainsäädännön ja sopimuksen vaatimusten mukainen, ottaen erityisesti huomioon, mitä sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta on säädetty. Kunta on rekisterinpitäjä. Palveluntuottaja noudattaa henkilötietojen käsittelijänä säädösten edellyttämiä ehtoja henkilötietojen käsittelyssä. Kunta laatii palveluseteli- ja ostopalvelupäiväkotien kanssa tietosuojasopimuksen.

3.11 Tietojen tallentaminen tietovarantoon

Varhaiskasvatuslain 13 luvussa säädetään varhaiskasvatuksen tietovarannosta, siihen talletettavista tiedoista, talletettavien tietojen välittämisestä sekä tietovarantoon liittyvistä sähköisistä palveluista. Kunnalla, kuntayhtymällä ja yksityisen palvelun tuottajalla on velvollisuus tallentaa tietovarantoon varhaiskasvatuslain 70 §:ssä tarkoitetut tiedot tuottamansa palvelun osalta. Opetushallitus tuottaa tietovarantoon tallennetuista tiedoista vuosittain varhaiskasvatuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin, tutkimuksen ja muun seurannan sekä ohjauksen tietoaineistoja siten kuin opetus- ja kulttuuriministeriö määrää. (Varhaiskasvatuslaki 65, 68-69 §.)

Varhaiskasvatuksen tietovarantoa koskee siirtymäsäännös. Yksityisen palveluntuottajan on tallennettava varhaiskasvatuslain 70 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot sekä 70 §:n 3 momentissa tarkoitetut lapsia koskevat tiedot varhaiskasvatuksen tietovarantoon 1.1.2020 lukien. Yksityisen palveluntuottajan on tallennettava 70 §:n 2 momentissa tarkoitetut henkilöstöä koskevat tiedot sekä 70 §:n 4 momentissa tarkoitetut huoltajia koskevat tiedot varhaiskasvatuksen tietovarantoon 1.9.2020 lukien. (Varhaiskasvatuslaki 76 §.)

4 Yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa muuta lainsäädäntöä

4.1 Hoidon ja varhaiskasvatuksen järjestäminen kotihoidontuella, yksityisen hoidon tuella tai palvelusetelillä

Varhaiskasvatuslain 14 §:n mukaan lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät valitse kunnan järjestämää varhaiskasvatuspaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon tai varhaiskasvatuksen järjestämiseksi oikeus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaiseen tukeen mainitussa laissa tarkemmin säädettävällä tavalla. Laissa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) säädetään taloudellisista etuuksista, joilla tuetaan lapsen vanhempia ja muita huoltajia lapsen hoidon järjestämisessä sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. Tämän lain mukaan maksettavia etuuksia ovat esimerkiksi hoitoraha, hoitolisä ja lasten yksityisen hoidon tuki sekä kuntalisä. Kuntalisä on kuntakohtainen, ja sen maksaminen ja määrä perustuvat kunnan omaan päätökseen.

Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli (Varhaiskasvatuslaki 5 §). Palvelusetelillä tarkoitetaan kunnan sitoumusta suorittaa ennalta määräämä rahamäärä palvelujen tuottajalle niiden kustannusten korvaamiseksi, joita palvelujen tuottajalle on aiheutunut asiakkaalle tuotetusta

palvelusta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) säätelee palvelusetelin käyttöä. Hyväksytty palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan kyseisen kunnan palvelusetelisääntökirjaa, jossa on määriteltynä tarkemmat toiminnan vaatimukset.

4.2 Rikostaustan selvittäminen

Yksityisellä palveluntuottajalla on velvollisuus selvittää työntekijöidensä rikostausta ennen työsuhteen alkamista. Rikosrekisteriote tulee olla uudempi kuin kuusi kuukautta vanha. (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002.) Ennen päiväkodin toiminnan aloittamista tai vastuuhenkilön vaihtumista, kunnan valvontaviranomainen pyytää nähtäväksi päiväkodin vastuuhenkilön rikosrekisteriotteen. Yksityistä perhepäivähoitoa valvova viranomainen pyytää nähtäväksi yksityiseksi perhepäivähoitajaksi aikovan henkilön rikosrekisteriotteen ennen toiminnan aloittamista.

4.3 Asiakkaan asema ja oikeudet

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 24 §:ssä tarkoitetun kunnan sosiaaliamiehen tehtävänä on myös varhaiskasvatuksen osalta neuvoa asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa, avustaa asiakasta muistutuksen tekemisessä, tiedottaa asiakkaan oikeuksista, toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi sekä seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle. (Varhaiskasvatuslaki 53 § 2 mom.)

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä. Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvoville viranomaisille. (Varhaiskasvatuslaki 54 §.)

Kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta. Jos asiassa ei ole tehty muistutusta ja valvontaviranomainen arvioi, että kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, viranomainen voi siirtää asian asianomaiseen toimipaikkaan tai varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava kantelun tekijälle. Toimipaikan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annettusta vastauksesta siirron tehneelle valvontaviranomaiselle. Jos asia siirretään, kantelun tutkimatta jättämisestä ei tehdä päätöstä. (Varhaiskasvatuslaki 54 §.)

Palveluntuottaja kuvaa kirjallisesti palautejärjestelmän omavalvontasuunnitelmassa. Menettelyta-voista sovittaessa on hyvä korostaa, että asiakkaita tulisi ensisijaisesti ohjata selvittämään tilannetta heidän asiaansa hoitaneiden henkilöiden tai tarvittaessa esimiesten kanssa heti, kun ongelma ilmenee. Jos ongelmat eivät ratkea keskustelemalla, asianomaisen toimintayksikön henkilökunnan ja sosiaaliamiehen on autettava asiakasta ongelmien selvittelyssä ja tarvittaessa muistutuksen tekemisessä. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Kuluttajasuojalain mukaisessa reklamaatiotilanteessa asiakkaan tulee ilmoittaa tyytymättömyydestään sopimuskumppanilleen eli palvelujen tuottajalle ja halutessaan myös yksityistä varhaiskasvatusta kunnassa valvovalle viranomaiselle.

4.4 Salassapito ja tietojen vaihto

Jokaisen kasvatus- ja opetustoimessa työskentelevän on noudatettava vaitiolo- ja salassapitovelvollisuutta. Se on voimassa myös vapaa-aikana sekä palvelusuhteen päätyttyä. Vaitiolo- ja salassapitovelvollisuuden noudattamisella pyritään asiakkaan/henkilöiden yksityisyyden suojaamiseen.

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan salassapitoa ja asianosaisen tiedonsaantioikeutta sekä tiedon antamista salassa pidettävistä asiakirjoista koskevia säännöksiä sovelletaan myös yksityisen palveluntuottajan järjestämässä ja tuottamassa varhaiskasvatuksessa. Sen lisäksi, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja niiden toteuttamista koskevat tiedot sekä lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Varhaiskasvatuslain 23 §:ssä tarkoitettu lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä. (Varhaiskasvatuslaki 40 §.)

Varhaiskasvatuksen järjestäjällä ja tuottajalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi ja tuottamiseksi välttämättömät tiedot lapsen huoltajilta, opetustoimen viranomaisilta, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta, muilta var-

haiskasvatus-, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tuottajilta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiltä. Lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavilla henkilöillä ja tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin osallistuvilla henkilöillä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä varhaiskasvatuksen järjestäjälle ja tuottajalle sellaiset tiedot, jotka ovat varhaiskasvatuksen järjestämisen, tuottamisen ja tuen arvioinnin kannalta välttämättömiä. Jos lapsi siirtyy toisen varhaiskasvatuksen järjestäjän varhaiskasvatustilain mukaisesti järjestämään varhaiskasvatukseen tai perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai perusopetukseen, aikaisemman varhaiskasvatuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle varhaiskasvatuksen järjestäjälle taikka varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot esiopetuksen tai perusopetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös varhaiskasvatuksen, esiopetuksen tai perusopetuksen järjestäjän pyynnöstä. (Varhaiskasvatuslaki 41 §.)

Varhaiskasvatuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.

Varhaiskasvatuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi muodostettaviin rekistereihin sisältyviä tietoja voidaan luovuttaa tietoon oikeutetulle teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja luovuttavan on varmistuttava siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. (Varhaiskasvatuslaki 41 §.)

5 *Muu viranomaisvalvonta ennen toiminnan aloittamista päiväkodissa ja ryhmäperhepäiväkodissa*

5.1 *Rakennusvalvonta*

Rakennuslupa tarvitaan aina, jos huoneiston käyttötarkoitusta muutetaan, tilaa laajennetaan, tehdään LVI-muutoksia tai rakennetaan täysin uusi päiväkotikoti. Esimerkiksi liiketilan tai myymälähuoneiston muuttaminen päiväkodiksi tarvitsee rakennusluvan. Aina huoneiston käyttötarkoituksen muuttaminen päiväkotikäyttöön ei ole mahdollista.

Rakennus- tai toimenpideluvan hakija on se, joka hallitsee koko kiinteistöä (esimerkiksi taloyhtiö). Luvanhakija tarvitsee alusta lähtien avukseen pätevän pääsuunnittelijan ja rakennussuun-

nittelijan (arkkitehti, rakennusarkkitehti, rakennusinsinööri tai rakennusmestari), joka laatii tarvittavat suunnitelmat ja avustaa rakennusluvan hakemisessa. Luvanhakija tarvitsee rakennushankkeessa myös erityissuunnittelijat (rakenne-, ilmanvaihto- sekä kiinteistön vesi- ja viemärisuunnittelijat) sekä vastaavan työnjohtajan. Erityissuunnitelmien ja työnjohtajien tarpeesta määrätään rakennusluvan ehdoissa.

Mikäli päiväkotihanke ei ole edellyttänyt rakennuslupaa, rakennusvalvonta ei suorita katselmuksia kohteessa /kirjoita lausuntoja. Mikäli uusi päiväkoti on edellyttänyt rakennuslupaa, toiminnan saa aloittaa vasta, kun rakennus on käyttöönottokatselmuksessa hyväksytty käyttöön. Kaikista katselmuksista tehdään katselmuspöytäkirja. Katselmusten suorittaminen etenee pääasiassa rakentamisen mukaisessa aikataulussa valmiusasteen perusteella. Päiväkodin ollessa kyseessä, käyttöönotto edellyttää rakentamiselta miltei täydellistä valmiusastetta.

5.2 Terveysuojelulain mukaiset vaatimukset, ilmoitus ja tarkastus

Ennen toiminnan aloittamista, palveluntuottajan tulee olla yhteydessä kunnan terveysuojeluviranomaiseen. Terveysuojelulain (763/1994) perusteella toimijan eli palveluntuottajan tulee tehdä viimeistään 30 vrk ennen toiminnan aloittamista ilmoitus terveysuojeluviranomaiselle. Valvira on antanut 7.2.2018 soveltamisohjeen terveysuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusmenettelystä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen toimintayksiköille (http://www.valvira.fi/ymparistoverveys/terveysuojelu/ilmoituksenvarainen_toiminta). Ilmoituslomakkeita on kuntien terveysuojeluviranomaisten internet-sivuilla.

Ilmoituksen liitteeksi tulee laittaa pohjapiirustus ja ilmanvaihdon mittauspöytäkirja. Ilmoitus rekisteröidään noin kahden viikon kuluessa, jonka jälkeen toimijalle lähtee rekisteröintitodistus. Tämän jälkeen terveysuojeluviranomaiset tekevät tarkastuksen 1-3 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta.

Ilmoitus on tehtävä myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Palveluntuottajan tulee aina tehdä terveysuojelulain mukainen ilmoitus ennen toiminnan aloittamista, jos palveluntuottaja vaihtuu ja vaikka toimitilat pysyvät samana. Jos tilat ja lapsimäärä säilyvät palveluntuottajan vaihduttua ennallaan, ei pohjapiirustusta tai mittauspöytäkirjaa tarvitse toimittaa liitteenä.

Terveysuojeluviranomainen antaa palveluntuottajalle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta, käsittelee sen ja tekee tarvittaessa terveysuojelulain 45 §:n mukaisen tarkastuksen. Ter-

veydensuojeluviranomainen kirjaa tarkastuksen perusteella kirjoitettavaan tarkastuspöytäkirjaan terveydensuojelun näkökulmasta tiloihin sopivan päiväkodin sallitun lapsiluvun.

5.3 Elintarvikelain mukaiset vaatimukset, ilmoitus ja tarkastus

Palveluntuottajan tulee tehdä elintarvikevalvontaviranomaiselle päiväkodin keittiöstä elintarvikelain mukainen ilmoitus neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Liitteeksi suositellaan pohjapiirustusta ja keittiön omavalvontasuunnitelmaa. Keittiö rekisteröidään elintarvikehuoneistoksi ilmoitetun toimintaluokan mukaisesti (tarjoilu-, valmistus-, keskuskeittiö). Palveluntuottajalle lähetetään rekisteröintitodistus. Ensimmäinen tarkastus tehdään yleensä 1-3 kuukauden kuluessa. Elintarvikevalvontaviranomaiselle on tehtävä ilmoitus myös palveluntuottajan vaihtumisesta tai toiminnan muuttumisesta (esimerkiksi, jos tarjoilukeittiö muutetaan valmistuskeittiöksi).

Jokaisella keittiöllä tulee olla omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvä kirjanpito tulee säilyttää keittiössä.

Hygieniapassi on oltava valmistuskeittiössä työskentelevällä. Hygieniapassi vaaditaan myös tarjoilukeittiössä, jos siellä käsitellään pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita. Kunnilla voi olla asiasta tarkempia ohjeistuksia.

Tarjoilu- eli jakelukeittiössä voi keittää esimerkiksi puuroa, perunoita ja valmistaa kiisseliä sekä välipalan ja kuumentaa keskuskeittiöltä tullut kypsytetty ja jäähdytetty/pakastettu ruoka. Valmistuskeittiössä valmistetaan ruoka raaka-aineista. Myös kylmävalmistuskeittiöstä tullut kypsentämättömän ruuan kypsennys on ruuan valmistamista. Esimerkiksi salaatin pilkkominen ja valmistaminen ovat ruuan valmistamista.

Tarjoilukeittiön vaatimukset

- erillinen käsienpesupiste, varustettuna nestesaippualla ja kertakäyttöpyyhkeillä
- tarvittaessa erillinen astiapesupiste ja erillinen vesipiste elintarvikkeiden erilliseen huuhtomiseen
- astianpesukone
- riittävästi säilytystilaa kylmä- ja kuiva-aineille
- hygieniapassi
- suojavaatetus
- tarvittaessa terveydentilan selvitys käsiteltäessä kuumentamattomia elintarvikkeita

Valmistuskeittiön vaatimukset

- vähintään 3 erillistä vesipistettä (käsienvesipesu, astianpesu ja ruuanvalmistus)
- astianpesukone
- kylmäsäilytystilaa ja kuiva-aineille säilytystilaa
- tarvittaessa jäädytyskaappi
- keittiöhenkilökunnalle oma wc
- pintapuhtausnäytteet omavalvontasuunnitelman mukaisesti
- hygieniapassi, suojavaatetus ja terveydentilan selvitys pakollisia
- Siivousvälineille varattava oma säilytyspaikka

(Elintarvikelaki 23/2006 ja tartuntatautilaki 1227/2016.) Eviran elintarvikevirityksen perustamisohjeita voi noudattaa soveltuvin osin myös päiväkodin keittiössä: <https://www.evira.fi/elintarvikkeet/valmistus-ja-myynti/elintarvikevirityksen-perustaminen-ja-toiminta/ravintolat/>.

5.4 Pelastusviranomaisen suorittama palotarkastus

Pelastuslain (379/2011) mukaan päiväkotikiinteistöön tulee tehdä palotarkastus ennen toiminnan aloittamista. Vaikka kiinteistössä olisi toiminut aiemmin päiväkotikiinteistö, palotarkastus tulee tehdä aina uuden toimijan aloittaessa. Palotarkastaja kirjaa lausuntoonsa paloturvallisuuden näkökulmasta tiloihin sopivan päiväkodin sallitun lapsimäärän.

Kunnan yksityisen varhaiskasvatuksen valvova viranomaisen kirjoittaa aluehallintoviranomaiselle lausunnon päiväkotikiinteistöön soveltuvasta lapsiluvusta terveydensuojeluviranomaisen ja pelastusviranomaisen lausuntojen pohjalta. Rakennuslupavaiheessa palveluntuottaja voi pyytää pelastusviranomaiselta ennakkolausunnon soveltuvasta lapsiluvusta.

Pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuusselvitys

Pelastuslain (379/2011) mukaan toimijan tulee laatia pelastussuunnitelma. Ympäri vuorokautista varhaiskasvatusta antavat palveluntuottajat laativat myös poistumisturvallisuusselvityksen. Pelastussuunnitelman keskeisin tavoite on vaara- ja onnettomuustilanteiden ehkäiseminen jo ennakolta. Pelastussuunnitelmassa tunnistetaan yksikön ongelma- ja vaaranpaikat sekä annetaan ohjeita niistä toimenpiteistä, joilla vaaratilanteita voidaan pyrkiä välttämään kokonaan. Suunnitelmassa kerrotaan myös ensitoimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vaara- tai onnettomuustilanteen sattuessa. Pelastussuunnitelman teko perustuu pelastuslakiin (379/2011) ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011).

Pelastuslaitoksilla on olemassa mallipohjia pelastussuunnitelmalle, esimerkiksi:
<http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietao/Pelastussuunnitelma/Malli-ja-lomakkeet>
https://www.lup.fi/fi-FI/Ohjeet_ja_lomakkeet/Pelastussuunnitelmat/Paivakodit.

Pelastussuunnitelma on tärkeä tehdä henkilökunnan ja päiväkodin esimiehen kanssa yhdessä. Se pitää sisällään esimerkiksi riskien arviointia ja perehdyttämistä. Tämä suunnitelma tulisi päivittää kerran vuodessa. Pelastusviranomaisella on olemassa pohja lapset osallistavaan omavalvontaan.

Poistumisturvallisuusselvitys on asiakirja, jossa kuvataan, miten rakennuksen tai tilan käyttötapa ja henkilöiden rajoittunut, heikentynyt tai poikkeava toimintakyky sekä muut poistumisturvallisuuteen vaikuttavat tekijät otetaan huomioon tulipaloihin ja muihin vaaratilanteisiin varautumisessa ja poistumisjärjestelyissä (Pelastuslaki 18 §). Poistumisturvallisuusselvityspohja on saatavilla:
<https://www.ku-pelastus.fi/fi/asioverkossa/ohjeet-ja-lomakkeet/poistumisturvallisuus>.

5.5 Kunnan asettamat omat vaatimukset ennen toiminnan aloittamista

5.5.1 Päiväkodin toimintasuunnitelma

Kunta voi velvoittaa palveluntuottajaa toimittamaan yksikön toimintasuunnitelman (ts. yksikön varhaiskasvatussuunnitelman), jonka tulee olla valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukainen.

5.5.2 Liiketoimintasuunnitelma

Kunnan pyytäessä palveluntuottajan tulee toimittaa ennen toiminnan aloittamista kunnalle päiväkodin liiketoimintasuunnitelma, jossa ilmenee ensimmäisen vuoden suunnitelmaa tuloista ja menoista.

5.5.3 Turvallisuussuunnitelma

Palveluntuottajan tulee tehdä yksikön turvallisuussuunnitelma. Kunnalla voi olla myös oma varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma, jota tulee noudattaa ja jota palveluntuottajan tulee täydentää yksikön omalla turvallisuussuunnitelmalla. Opetushallitus on julkaissut opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusoppaan, jossa on kirjattu ohjeita varhaiskasvatuksen järjestäjille ja päiväkodeille: http://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas.

5.5.4 Lääkehoitosuunnitelma

Palveluntuottajan tulee tehdä yksikön lääkehoitosuunnitelma. Kunnalla voi olla myös oma varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma, jota palveluntuottajan tulee noudattaa ja jota se voi täydentää omalla lääkehoitosuunnitelmalla.

5.5.5 Ruokahuollon ja siivouksen järjestäminen

Palveluntuottajan on selvitettävä ennen toiminnan aloittamista valvontaviranomaiselle ruokahuollon ja siivouksen järjestäminen.

6 Perhepäivähoitokodille asetetut vaatimukset ennen toiminnan aloittamista

Henkilön hakeutuessa yksityiseksi perhepäivähoitajaksi hän ottaa yhteyttä kunnan yksityistä perhepäivähoitoa valvovaan viranomaiseen. Valvovan viranomaisen kanssa sovitaan tapaaminen, missä tarkistetaan henkilön koulutus ja arvioidaan soveltuvuus alalle.

Ennen toiminnan aloittamista;

- perhepäivähoitajaksi hakeutuva täyttää toiminnan aloittamista koskevan ilmoituksen, jonka valvontaviranomainen hyväksyy tai hylkää
- tarkistetaan tilojen ja toimintaympäristön sopivuus ja turvallisuus, turvallisuussuunnitelman läpikäyminen
- käydään läpi yksityistä varhaiskasvatustoimintaa säätelevät lait, asetukset ja määräykset
- ohjeistetaan omavalvontasuunnitelman laadinta
- ohjeistetaan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukainen toiminta
- tarkistetaan henkilön rikosrekisteriote
- käydään läpi yksityisen varhaiskasvatuksen tukimuodot
- käydään läpi kuntakohtainen kirjallinen aloituspaketti

7 Ilmoitukset aluehallintovirastolle

7.1 Yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettely ja tietojen tallettaminen rekisteriin

Varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaan yksityisen palveluntuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa varhaiskasvatustoimintaa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista varhaiskasvatuksesta vastaavalle varhaiskasvatuslain 50 §:ssä tarkoitetulle kunnan toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan. Ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Toiminnan aloittamista koskevan ilmoituksen sisällöstä on määritelty varhaiskasvatuslain 44 § pykälässä. Ilmoituksen on sisällettävä:

- 1) palveluntuottajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus, yhteystiedot sekä yrityksen toimitusjohtajan tai muun liiketoiminnasta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot;
- 2) niiden toimipaikkojen nimet ja yhteystiedot, joissa toiminta on tarkoitus aloittaa;
- 3) palvelujen toimintamuoto ja tuottamistapa sekä niiden suunniteltu laajuus kussakin toimipaikassa, palvelutoimintaan käytettäviksi suunniteltujen tilojen ja välineiden viranomaishyväksynät;
- 4) varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärä kussakin toimipaikassa;
- 5) toiminnasta vastaavan päiväkodin johtajan tai johtajien sekä mahdollisen muun vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja tehtävä toimipaikassa;
- 6) muun henkilöstön määrä ja koulutus;
- 7) tieto rekisteröitymisestä ennakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuun työnantajarekisteriin;
- 8) toiminnan suunniteltu aloittamispäivä;
- 9) asiakasasiakirjojen säilyttämispaikka, selvitys asiakasrekisterinpidon keskeisistä periaatteista ja rekisterinpidosta vastaava henkilö ja tietosuojavastaava;
- 10) 48 §:ssä tarkoitettu omavalvontasuunnitelma;
- 11) lasten kanssa työskentelevältä muuhun kuin työsopimussuhteiseen henkilöstöön kuuluvalta lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä;
- 12) palvelujen laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden ja muiden varhaiskasvatuksen tavoitteiden toteuttamisen arvioimiseksi tarvittavat muut tiedot.

Palveluntuottajan on tehtävä ennen toiminnan aloittamista ilmoitus (Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisesta) tarvittavine liitteineen yhtenä kokonaisuutena kunnan valvontaviranomaiselle. Kunnan yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomainen kirjoittaa lausunnon ja toimittaa aluehallintoviranomaisille ilmoituksen lausuntoineen ja liitteineen. Kunnan viranomaisen huolehtii, että lausuntoon on kirjattu toiminnan aloittamiseksi sama päivämäärä, minkä yksityinen toimija on ilmoittanut. Aluehallintoviranomainen toimittaa palveluntuottajalle ja kunnalle asiasta päätöksensä rekisteriin merkitsemisestä.

Varhaiskasvatuslain 46 §:n mukaan sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot pitävät valtakunnallista tietojärjestelmää (yksityisten palvelujen antajien rekisteri) varhaiskasvatuslain 44 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusasioiden käsittelyä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa ja tilastointia varten. Aluehallintovirasto rekisteröi palveluntuottajan ja sen toimipaikat, jos ne täyttävät varhaiskasvatuslaissa säädetyt edellytykset. Aluehallintovirasto tekee päätöksen rekisteröimisestä tai hylkäämisestä. Palveluntuottaja voidaan poistaa palveluntuottajien rekisteristä, jos palveluntuottaja ei enää täytä 43 §:n 2 momentissa säädettyjä rekisteröinnin edellytyksiä.

7.2 Ilmoitus vastuuhenkilön ja yhteystietojen vaihtumisesta sekä toiminnan lopettamisesta

Varhaiskasvatuslain 45 §:n mukaan yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus vastuuhenkilön vaihtumisesta (yli 6 kuukautta kestävä vaihdos) ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta varhaiskasvatuslain 44 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan toimielimelle. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotija koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

Palveluntuottaja tekee ilmoituksen yksikön vastuuhenkilön vaihtuessa ja toimittaa ilmoituksen kunnan valvontaviranomaiselle. Ilmoituksessa tulee olla liitteenä kopiot tulevan vastuuhenkilön tutkintotodistuksesta, joka antaa pätevyyden toimia varhaiskasvatusyksikön vastuuhenkilönä. Liitteenä tulee myös olla selvitys vastuuhenkilön työkokemuksesta (työtodistukset). Kunnan valvontaviranomainen täydentää ilmoituksen ja toimittaa aluehallintoviranomaisille ilmoituksen liitteineen.

Ilmoitus yksityisestä varhaiskasvatustoiminnasta tarvittavine liitteineen tehdään myös, jos palveluntuottaja esimerkiksi hakee yksikön asiakaspaikkamäärään lisäystä, päiväkodin nimi muuttuu, yrittäjä vaihtuu tai tilat muuttuvat.

Palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus myös toiminnan lopettamisesta varhaiskasvatuslain 44 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan toimielimelle. Kunnan toimielimen on ilmoitettava saadut päiväkotaja koskevat tiedot aluehallintovirastolle.

7.3 Kunnan velvollisuus antaa ilmoitetut tiedot aluehallintovirastolle

Varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaan kunnan toimielimen tulee ilmoituksen saatuaan välittömästi suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö ja siellä annettava varhaiskasvatus vastaavat varhaiskasvatukselle asetettuja vaatimuksia. Kunnan toimielimen tulee tarvittaessa saada lausunnot pelastus- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Tämän jälkeen sen on viipymättä annettava saamansa päiväkotaja koskevat tiedot aluehallintovirastolle. Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan toimielin on todennut mainittujen vaatimusten täyttymisen. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa vain, jos se on välttämätöntä turvallisen ja varhaiskasvatukseen soveltuvan toimintaympäristön varmistamiseksi eikä mainituista seikoista voida riittävällä tavalla varmistua edellä mainitun ilmoituksen tai sen liitteiden perusteella. Muilta osin tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Kunnan valvontaviranomainen toimittaa ilmoituksen aluehallintovirastoon tarvittavine liitteineen.

Aluehallintoviraston internetsivuilla on ilmoituslomakkeet: <http://www.avi.fi/web/avi/lomakkeet>.

- Ilmoituksenvaraista varhaiskasvatus toimintaa koskevat ohjeet ja ilmoituslomakkeen täyttö-ohje
- Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden tuottamisesta
- Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden vastuuhenkilön vaihtumisesta
- Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden lopettamisesta

8 Toiminnan aikainen ohjaus, neuvonta ja valvonta

Valvontakäynnit voivat olla ennalta sovittuja tai ilmoittamatta tapahtuvia. Valvontakäyntejä toteuttaa kunnan valvontaviranomainen. Valvontakäyntejä voidaan tehdä myös laajemmassa kokoonpanossa. Valvontakäynnillä tavataan yleensä päiväkodin tai ryhmäperhepäivähoidon vastuuhenkilö tai perhepäivähoitaja, mutta myös työntekijöitä tai lasten vanhempia voidaan haastatella. Valvontaa voidaan tehdä myös toimintaa seuraamalla. Kunnat voivat itse määritellä valvontakäyntien määrän. Yleisesti käytössä on yhdestä kahteen kertaa vuodessa tehtävät valvontakäynnit. Kunnissa, joissa on käytössä palveluseteli, noudatetaan myös palvelusetelisääntökirjaa. Palvelusetelisääntökirjassa

voi olla tarkempia säännöksiä, joita palveluntuottajan on noudatettava. Kuntien valvontaviranomaiset tekevät yhteistyötä, kun oman kunnan lapsi menee toisen kunnan alueella toimivan yksityisen palveluntuottajan asiakkaaksi.

Jokaisesta valvontakäynnistä tehdään muistio. Muistiossa tulee näkyä, onko kysymyksessä normaali vuosittainen ohjaus, neuvonta ja valvontakäynti vai ylimääräinen valvontakäynti esimerkiksi vanhemman, työntekijän tai jonkun muun tahon ilmoituksesta.

KUUMA-kunnat ovat laatineet lakisääteisen valvonta- ja ohjaustehtävän toteuttamiseksi lomakkeita (liitteet 1-10), joita yksityisten palveluntuottajien on kunnan ohjeistuksen mukaisesti täytettävä.

8.1 Valvontakäynnillä läpikäytäviä asioita

Valvontakäynnillä voidaan käydä lävitse seuraavissa kappaleissa kuvattavia asioita.

8.1.1 Perustiedot

Valvontakäynnillä käydään lävitse seuraavat tiedot: työntekijöiden nimi, koulutus, nimike/tehtävä, työrooli, työsopimuksen kesto, hygieniapassi, rikosrekisteriote, vaitiolositoumus, EA-koulutus (EA1-koulutus vähintään 5% henkilöstöstä, lasten hätäensiapukoulutus toivottavaa koko päiväkodin henkilöstölle), perehdytys ja kehityskeskustelu. Valvontakäynnillä voidaan pyytää palveluntuottajalta lapsilista. Valvontakäynnillä tarkastetaan lapsi-kasvattaja-suhdeluku. Kunnat voivat halutessaan käyttää apuna valvontakäynneillä perustietolomaketta. Valvontaviranomainen voi pyytää palveluntuottajalta nähtäväkseen päiväkodin henkilöstön tutkintotodistukset.

8.1.2 Täydennyskoulutus

Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava. (Varhaiskasvatuslaki 39 §.) Tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista voidaan antaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Työnantaja on velvollinen antamaan henkilöstölleen koulutusta ja täydennyskoulutusta. Valvontakäynnillä selvitetään henkilöstön täydennyskoulutukseen osallistumista. Kunta voi tarjota täydennyskoulutusta yksityisten päiväkotien henkilöstölle. Kunta voi myös velvoittaa yksityisten päiväkotien henkilöstöä osallistumaan kunnan järjestämiin koulutuksiin ja työryhmiin.

8.1.3 Havainnointi

Valvontakäynnillä tai ennalta ilmoittamattomalla käynnillä voidaan tehdä havainnointia esimerkiksi oppimisympäristöstä, seurata toimintaa ja käydä keskustelua päiväkodin johtajan ja henkilökunnan tai vanhempien kanssa. Havainnointia tekevät myös kunnan muut edustajat, jotka käyvät yksiköissä (esimerkiksi puheterapeutit, fysioterapeutit, varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja S2-opettajat).

8.1.4 Omavalvontasuunnitelma

Yksityisen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi. Yksityisen palveluntuottajan on pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä ja seurattava sen toteutumista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta (Varhaiskasvatuslaki 48 §). Omavalvontasuunnitelman avulla palveluntuottaja voi kehittää ja seurata palvelujen laatua. Omavalvontasuunnitelma on tehtävä ennen toiminnan aloittamista.

Omavalvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa vuosittain ja aina tarvittaessa toimintayksikön vastuhenkilö.

8.1.5 Vakuutukset ja verot

Palveluntuottajan tulee pyydettyäessä osoittaa vuosittain kunnalle voimassa oleva päiväkodin vastuuvakuutustodistus sekä veronmaksutiedot. Todistus vakuutusyhtiöltä vakuutuksen otosta ja verotodistus verottajalta tulee olla alle kolme kuukautta vanhoja.

8.1.6 Pedagoginen laadun valvonta

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuslain perusteella Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan, ja varhaiskasvatus toteutetaan. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava määräys. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laatimista ohjaa erityisesti varhaiskasvatuslaki. Esiopetus, jota säätelee perusopetuslaki, on osa varhaiskasvatusta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7-8.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisiä tavoitteista ja sisällöistä, varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lasten huoltajien välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. Jokaisella varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on varhaiskasvatuslain turvaama oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Suunnitelman toteutumista on arvioitava vähintään kerran vuodessa ja aina kun siihen on lapsen tarpeista johtuva syy. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Kunnan valvontaviranomainen voi käydä valvonta-, ohjaus- ja neuvontakäynneillä päiväkodin tai ryhmäperhepäivähoidon vastuuhenkilön tai perhepäivähoitajan kanssa keskustelua valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja kunnallisten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta niiden toteutumisesta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista voi nostaa esille sisältöjä, joista keskustella (esimerkiksi pedagoginen dokumentointi, osallisuus, oppimisympäristöt tai arvioinnin toteuttaminen).

Päiväkodin ja perhepäivähoidon toimintasuunnitelma ja –kertomus voidaan käsitellä valvontakäynnillä. Toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa tulee näkyä kunnan määrittelemät painopistealueet.

Kunnat voivat velvoittaa yksityisiä päiväkoteja laatimaan toiminnastaan esimerkiksi projektikuvauksia. Näin saadaan näkyväksi esimerkiksi se, miten varhaiskasvatuksen toimintaa rakennetaan lasten mielenkiinnonkohteiden kautta.

8.1.7 Muut asiat

Alle on listattu asioita, joihin palveluntuottajan on tärkeä kiinnittää huomioita, ja joihin valvontaviranomainen voi kiinnittää huomiota valvontakäynnillä. Palveluntuottajia suositellaan kutsumaan kunnan valvontaviranomaisen mukaan pelastusviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen suorittamalle tarkastuskäynnille.

- [Terveydensuojelulain mukainen rekisteröintitodistus ja tarkastuspöytäkirjat](#)

Valvontakäynnillä voidaan pyytää nähtäväksi terveydensuojelulain mukainen rekisteröintitodistus sekä tarkastuspöytäkirjat. Päiväkoti tarkastetaan terveydensuojelulain perusteella noin kerran kolmessa vuodessa. Tarkastuksella kiinnitetään huomiota päiväkodin olosuhteisiin, kuten esimerkiksi lämpötilaan, ilmanvaihtoon, valaistukseen ja sisäilman laatuun sekä kiinteistön yleisen kuntoon. Myös pihan rakenteita ja välineitä tarkastetaan, jos niistä voi aiheutua lapsille vaaraa.

Yksityisellä palveluntuottajalla on velvollisuus ilmoittaa terveystarkastajan/ elintarviketarkastajan tarkastuskäynnillä havaitsema mahdollinen epäkohta, ja lähettää tarkastuspöytäkirja kunnan valvontaviranomaiselle. Kunta ilmoittaa terveydensuojeluviranomaiselle henkilön nimen, joka vastaa yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta.

- Ruokailu

Valvontakäynnillä voidaan tarkastaa ruokailun järjestäminen ja ruokalista. Leikki-ikäisen lapsen tavoite on saada viisi kasvi-, hedelmä- tai marja-annosta päivässä. Yksi annos voi olla esimerkiksi pieni tomaatti tai porkkana. Leivän päälle suositellaan kasvisöljypohjaista levitettä. Ruokavaliossa suositellaan kalaa olevan viikoittain. Leivän tulee olla runsaskuituista ja sisältää vähän suolaa. Näkkileivän lisäksi tulee tarjota pehmeitä vaihtoehtoja. Viiden viikon ruokalistojen kierto on riittävä takaamaan leikki-ikäisen ruokavalion monipuolisuuden. Leikki-ikäisten lasten ravitsemussuositukset löytyvät Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen internetsivuilta (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-992-7>).

- Keittiö ja keittiön omavalvontasuunnitelma, Oivaraaportti ja rekisteröintitodistus

Oiva-raportti on elintarvikehuoneistojen elintarvikevalvontaviranomaisen laatima asiakirja, jossa arvioidaan yrityksen elintarviketurvallisuutta. Se kertoo tarkastuksen aikana tehdyistä havainnoista, kuten hygieenisestä tasosta ja tuotteiden turvallisuudesta. Terveydensuojeluviranomainen tarkastaa elintarvikehuoneistot (keittiöt) keskimäärin 1-3 vuoden välein.

Valvontakäynnillä voidaan pyytää nähtäväksi tarkastuspöytäkirjat ja elintarvikehuoneiston rekisteröintitodistus tai kopio siitä. Valvontakäynnillä voidaan tarkastaa, että Oiva-raportti on esillä siten, että vanhemmat voivat sen halutessaan lukea.

Valvontakäynnillä voidaan käydä läpi keittiön omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvä kirjanpito. Elintarvikkeiden säilytyslämpötiloista ja kuljetusten vastaanottolämpötiloista palveluntuottajan tulee pitää kirjaa. Myös keittiöhenkilökunnan hygieniapasseista ja terveydentilan selvitystodistuksista tulee pitää kirjaa, jos niitä vaaditaan keittiön toiminnassa. Valvontakäynnillä voidaan tarkastaa esimerkiksi elintarvikkeiden säilytystilat. Päiväkodilla tulee olla ruuan lämpötilamittaukset kirjattuna säännöllisesti. Päiväkodin keittiössä on tärkeä olla helposti puhtaana pidettävät pinnat, jotka kestävät vesipesua ja tarvittaessa desinfiointia. Allergiaruokien säilytykseen on tärkeä olla oma tila. Valvontaviranomainen voi selvittää päiväkodilta, miten allergiat ja muut erityisruokavaliot on otettu huomioon päiväkodissa, ja miten ruuan valmistuksen/tarjoilun järjestäminen on huomioitu, jos keittiöstä huolehtiva vakituinen henkilökunta on poissa.

- Siisteys

Valvontäkäynnillä kiinnitetään huomiota siisteyteen ja voidaan pyytää nähtäväksi siivoussuunnitelma (siivousvälinetoimittajilla on olemassa malleja).

- Palotarkastuspöytäkirja ja poistumisharjoitukset

Valvontäkäynnillä voidaan pyytää palotarkastuspöytäkirja nähtäväksi. Kunnan pelastusviranomaisen suorittaa palotarkastukset voimassa olevan valvontasuunnitelman mukaan. Päiväkotien tulee pitää vuosittain ainakin kerran poistumisharjoitus, sisällesuojautumisharjoitus ja kadonneen lapsen etsintäharjoitus. Päiväkotien tulee vuosittain toimittaa harjoitusilmoitus pelastuslaitokselle (<http://www.ku-pelastus.fi/fi/asioiverkossa/paivakodin-harjoitusilmoitus>). Harjoituksista tulee olla päiväkodissa dokumentti, jossa on kuvattu, milloin harjoitus on ollut ja mitä silloin on havaittu.

Päiväkotiyksikössä suositellaan toteuttamaan pelastusviranomaisten järjestämä alkusammutuskoulutus kolmen vuoden välein. Alkusammutuskoulutus on yksityisille palveluntuottajille ilmainen.

Palveluntuottajalla on velvollisuus ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle tehdyistä palotarkastuksista, jos niissä on havaittu epäkohtia.

- Palovaroittimet

Vuodesta 1997 lähtien perustetuissa päiväkodeissa tulee olla sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet, jos päiväkodissa on 25 lasta tai enemmän. Ennen 1997 perustetuissa päiväkodeissa paristokäyttöiset varoittimet ovat sallittuja. Palovaroittimia tulee olla vähintään lepotiloissa ja käytävillä. Palovaroittimia tulee testata kuukausittain ja myös harjoitusten yhteydessä. Kirjauksessa tulee näkyä, kuka testauksen suorittaa (palveluntuottaja vai kiinteistön omistaja). Palveluntuottaja on joka tapauksessa vastuussa palovaroittimista. Valvontäkäynnillä voidaan pyytää nähtäväksi palovaroittimien testauskirjaukset.

- Varapoistumistie ja opasteet

Lepotiloissa on oltava varapoistumistie. Esteetön kulku myös varatien ulkopuolella tulee varmistaa. Uloskäytävien opasteiden tulee olla paikalla. Opasteiden kunnossapito ja valo-opasteiden testaus tulee kirjata ja sopia, kenelle testaus kuuluu (kiinteistön huollolle vai omistajalle). Vastuu on päiväkodin vastuuhenkilöllä. Valvontäkäynnillä voidaan pyytää nähtäväksi valo-opasteiden testauskirjaukset.

- Lumiesteet

Päiväkoti ja perhepäiväkoti-kiinteistössä tulee kiinnittää huomiota lumiesteiden asianmukaiseen sijoitteluun katolla.

- Pihatarkastukset

Palveluntuottajien vastuulla on huolehtia pihatarkastuksista vuosittain. Uudelle tai saneeratulle pihalle tehdään käyttöönottotarkastus ennen sen käyttöönottoa. Tarkastuksessa kiinnitetään huomiota sekä tehdastekoisiiin leikkivälineisiin ja rakenteisiin, niiden oikeaoppiseen asentamiseen, että leikkipaikan muihin rakenteisiin ja varusteisiin esim. sään aiheuttamat muutokset, lahoaminen tai ruostuminen ja välineen sekä rakenteen turvallisuustason muutokset korjausten tai osien vaihdon jälkeen. Myös leikkivälineiden ja- rakenteiden putoamisalustat tarkastetaan. Huomio tulee kiinnittää myös pihan välittömään läheisyyteen, mahdolliseen aitaamiseen ja muihin rakenteisiin sekä leikki-paikalla olevaan puustoon ja muuhun kasvillisuuteen.

Yksityisen palveluntuottajan tulee varmistaa, että päiväkodin henkilökunta tekee päivittäin tarkastuksen piha-alueella. Tarkastuksessa tarkastetaan pihan kunto päällisin puolin (mm. ilkivalta, rikkoon-tumiset, roskaaminen ja huumeneulat). Samalla siirretään ylimääräiset esineet, kuten penkit ja irtokivet pois leikki- ja liikuntavälineiden putoamisalueilta. Kohteeseen kuulumattomat esineet siir-retään mahdollisuuksien mukaan kokonaan pois pihalta. Turvallisista ja vaatimusten mukaisista tuotteista ja palveluista saa lisätieto Tukesin www-sivuilta: <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut>.

8.2 Yhteiset tapaamiset

Kunta järjestää yksityisille palveluntuottajille yhteisiä tapaamisia minimissään kaksi kertaa vuodes-sa. Ne ovat toimintaa ohjaavia ja neuvovia tapaamisia, joissa voidaan käsitellä esimerkiksi peda-gogiseen laatuun liittyviä asioita.

8.3 Muut velvoitteet

8.3.1 Lapsilistat

Päiväkodin tulee toimittaa kunnalle lapsilistat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Niissä kunnissa, joissa on käytössä palveluseteli, palvelusetelisääntökirja määrittelee tarkemmin, kuinka monta ker-taa ja miten palveluntuottajan pitää tiedot toimittaa.

8.3.2 Toimintasuunnitelma ja –kertomus

Toimintasuunnitelma ja -kertomus tulee olla kunnan määrittämän pohjan mukainen ja ne tulee toimittaa vuosittain kunnan valvontaviranomaiselle sen määrittelemän aikataulun mukaisesti. Kuntien määrittämät painopistealueet tulee näkyä yksikön toimintasuunnitelmassa ja –kertomuksessa. Valvontakäynnillä voidaan käydä lävitse päiväkodin toimintasuunnitelma ja/tai -kertomus.

9 Viranomaisen toimittama tarkastus ja seuraamukset

9.1 Tarkastusoikeus ja tarkastuksen toimittaminen

Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan varhaiskasvatuslaissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimipaikan tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Muilta osin tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. (Varhaiskasvatuslaki 55 §.)

Tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki hänen pyytämänsä asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia ulkopuolisia asiantuntijoita. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan hallintolakia, kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sekä valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ää. Asiantuntijalla ei ole oikeutta suorittaa tehtäväänsä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa muutoin kuin yhdessä tarkastajan kanssa, jota hän avustaa. (Varhaiskasvatuslaki 56 §.)

9.2 Huomautus, huomion kiinnittäminen, määräyksen antaminen ja varhaiskasvatusrikkomus

Jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on varhaiskasvatuslain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, valvontavi-

ranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle. Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää 1 momentissa tarkoitettujen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen. (Varhaiskasvatuslaki 57 §.)

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin varhaiskasvatuslain vastaista taikka jos yksityinen palveluntuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi. Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kielletään. (Varhaiskasvatuslaki 58 §.)

Varhaiskasvatuslain 49 §:n mukaan yksityistä varhaiskasvatusta järjestävä tai tuottava, joka tahallaan laiminlyö varhaiskasvatuslain 44 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, järjestää tai tuottaa varhaiskasvatusta, vaikka on poistettu varhaiskasvatuslain 46 §:ssä tarkoitettu rekisteristä, taikka järjestää tai tuottaa varhaiskasvatusta tai esiopetusta vastoin 58 §:ssä tarkoitettua määräystä tai kieltoa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, varhaiskasvatusrikkomuksesta sakkoon. Ennen syytteen nostamista syyttäjän on varattava 50 §:ssä tarkoitettu kunnan monijäseniselle toimielimelle tilaisuus antaa lausuntonsa.

Kunnan valvontaviranomainen tekee aluehallintoviraston kanssa yhteistyötä (Varhaiskasvatuslaki 59 §). Kunta ilmoittaa yksityisissä päiväkodeissa havaitsemistaan puutteista tai huolista aluehallintovirastoon.

10 Toiminnan päättäminen

Kun yksityinen palveluntuottaja aikoo päättää toimintansa, hänellä on ilmoitusvelvollisuus toimintansa päättämisestä. Palveluntuottajan on täytettävä aluehallintoviraston lomake varhaiskasvatus-toiminnan päättämisestä (Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden lopettamisesta) ja toimittava se kunnan valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomainen toimittaa lomakkeen aluehallinto-

virastoon. Kunnan palvelusetelisääntökirjassa voi olla maininta siitä, kuinka aikaisin palveluntuottajan on toimitettava tieto toiminnan päättämisestä kunnan valvontaviranomaiselle.

Palveluntuottaja huolehtii liiketoimintansa päättämisestä asianmukaisesti. Palveluntuottajan on huolehdittava esimerkiksi varhaiskasvatustoimintaan liittyvistä asiakirjojen arkistoinnista.

11 Asiakkaan velvollisuudet

Asiakkaalla syntyy sopimussuhde yksityisen varhaiskasvatuspalveluja tuottavan yrityksen/yrittäjän kanssa. Asiakas on siten asiakassuhteessa yrittäjään, ei kuntaan.

Kunta tukee yksityistä varhaiskasvatusta erilaisilla tuilla. Asiakkaan velvollisuus on hoitaa etuuskien hakeminen ja päättäminen esimerkiksi Kelalta (yksityisen hoidon tuki) tai kunnalta (esimerkiksi palveluseteli tai kuntalisä). Asiakkaan velvollisuutena on myös ilmoittaa muutokset tarvittaville tahoille esimerkiksi päiväkotiin, kunnalle ja Kelaan.

12 Lähteet

Aschan, A. 2017. Yksityisten päiväkotien valvonta. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Luento 12.12.2017.

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980986>.

Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista (804/1992)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920804>

Elintarvikelaki (23/2006) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060023>

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2014:94. Opetushallitus, Suomen yliopistopaino OY, Helsinki.

Gummerus, P. 2017. Päiväkotien valvonta. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Luento 12.12.2017.

Kuntalaki (410/2015) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410>

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020504>

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>.

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150817>

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287>

Pelastuslaki (379/2011) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Perusopetuslaki (628/1998) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu laki (569/2009)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090569>

Tartuntatautilaki (1227/2016) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161227>

Terveydensuojeluasetus (1280/1994) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19941280>

Terveyttä ja iloa ruuasta – varhaiskasvatuksen ruokailusuositus 2018. (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-992-7>).

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110407>

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180753>

Varhaiskasvatustilaki (540/2018) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Määräykset ja ohjeet 2018: 3a. Opetushallitus, PunaMusta Oy. Helsinki.

(https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf).

Vlasov, Salminen, Repo, Karila, Kinnunen, Mattila, Nukarinen, Parrila ja Sulonen 2018. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. Julkaisut 24: 2018. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Suomen yliopistopaino. Tampere.

<https://karvi.fi/varhaiskasvatus/varhaiskasvatuksen-laadun-arvioinnin-perusteet-ja-suositukset/>

Voima, V. 2018. Yksityisten päiväkotien valvonta rakennusvalvonnan näkökulmasta. Järvenpään kaupunki. Henkilökohtainen tiedonanto 4.6.2018.

13 Liitteet

Liite 1. Ilmoitus kunnalle ennen yksityisen päiväkodin toiminnan aloittamista tai muuttamista

Liite 2. Yksityisen varhaiskasvatuksen toimintavuosi-ilmoitus (päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Liite 3. Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta-asiakirja (päiväkodit)

Liite 4. Yksityisen varhaiskasvatuksen lapsiryhmäilmoitus (päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Liite 5. Yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstön tiedot (päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Liite 6. Ilmoitus kunnalle ennen yksityisenä perhepäivähoitajana toimimisen aloittamista tai muuttamista

Liite 7. Yksityisen perhepäivähoidon ohjaus- ja valvonta-asiakirja

Liite 8. Yksityisen perhepäivähoitajan lapsiryhmäilmoitus

Liite 9. Yksityisen perhepäivähoitajan omavalvontasuunnitelma

Liite 10. Yksityisen perhepäivähoitajan turvallisuussuunnittelu

Palveluntuottaja	Palveluntuottaja		Yhtiömuoto
	Osoite		Postinumero
	Sähköpostiosoite		Puhelinnumero
	Yksikkö		Y-tunnus
Pedagoginen vastuuhenkilö	Nimi		Puhelinnumero
	Vaitiolositoumus (pvm)		Rikosrekisteriote nähty (pvm)
	Varahenkilön nimi		Puhelinnumero
Puitetekijät (liitteeksi tositteet)	Toiminnan aloitusajankohta		Pvm
	Ilmoitus yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisesta tai muutoksesta (AVI:n lomake liitteinen)		Pvm
	Ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle (30 vrk ennen aloittamista)		Pvm
	Ilmoitus elintarvikevalvontaviranomaiselle (4vk ennen aloittamista)		Pvm
	Käyttötarkoituksen muutos / rakennuslupa (rakennusvalvonta)		Pvm
	Pelastusviranomaisen tarkastus ja lausunto		Pvm
	Turvallisuussuunnitelma (ennen aloittamista). Tulee sisältää pelastussuunnitelman ja poistumisturvallisuus selvityksen)		Pvm
	Käyttöönottotarkastus (varhaiskasvatus)		Pvm
	Omavalvontasuunnitelma (Valviran lomake)		Pvm
	Henkilökunta (tiedot toimitettava syys- ja helmikuussa)	LTO henkilöä	LH henkilöä
Hygieniapassi seuraavilla henkilöillä			
Ea-koulutus seuraavilla henkilöillä			
Työterveyshuolto järjestetty (palveluntuottajan nimi ja yhteystiedot)			
Tarvittavat työluvut (ulkomaalaiset työntekijät EU:n ulkopuoliset)			
Lapsiryhmät (tiedot toimitettava syys- ja helmikuussa)	Rakenteelliset varhaiskasvatuspaikat (alle 3-vuotiaat lasketaan kertoimella 1,75)		
	Lapsiryhmät		
Toimitila (RT 96-11003)	Huoneluku	Pinta-ala	Eteistilat
	Varhaiskasvatusympäristö		
Leikki- ja toimintatilat			
Ruokailutilat			
Hygieniatilat			
Ulkoilupaikka/paikat, siirtymiskäytänteet ja ympäristö			

Toiminnan suunnittelu	Suunnittelu- ja arviointikäytännöt, toteuttaminen ja dokumentointi. Lasten ja vanhempien osallisuus.
Ruokailu Terveyttä ja iloa ruuasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus. THL 2018.	Itse valmistettu Eineksistä
	Muualla valmistettu, missä ja miten toimitus
	Ruokalista käytössä ja näkyvillä
Toimintaa ohjaavat muut asiakirjat	Kunnan/palveluntuottajan varhaiskasvatussuunnitelma Yksikön toimintasuunnitelma Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Esiopetuksen opetussuunnitelma
Muutokset / korjaukset (palveluntuottajaksi hyväksymisen edellytys)	Muutettavaa / korjattavaa Kyllä Ei
	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>Muutokset / korjaukset on tehtävä ____ / ____ 2 _____ mennessä.</p> <p>Kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija ohjaa ja valvoo alueellaan tuotettuja yksityisiä varhaiskasvatuspalveluja. Valvonta ja ohjaus painottuvat neuvontaan, ohjaukseen ja seurantaan. Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta on erityissäännökset varhaiskasvatuslaissa. Niiden mukaan kunnan toimielimellä on mahdollisuus tarvittaessa käyttää myös pakkokeinoja havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi.</p> <p>Kunnan on varhaiskasvatuslain 58 §:n mukaan pyrittävä sopivilla keinoilla saamaan aikaan korjaus, mikäli se huomaa puutteita toiminnassa. Jollei korjausta ole asetussa määräajassa tapahtunut, toimielin voi kieltää pitämästä lasta sanotussa varhaiskasvatuspaikassa.</p> <p>Palveluntuottajalle on selvitetty, mitä seuraamuksia tulee rikkomuksista tai lakien/asetusten noudattamatta jättämisestä.</p>
Allekirjoitukset	Paikka ja aika _____

**ILMOITUS KUNNALLE ENNEN YKSITYISEN PÄIVÄKODIN TOIMINNAN ALOITTAMISTA
TAI MUUTTAMISTA**
Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo,
Tuusula ja Vihti

	Valvontaviranomainen _____ Allekirjoitus _____ Nimenselvennys _____	Palveluntuottaja _____ Allekirjoitus _____ Nimenselvennös _____
Palveluntuottajan hyväksyminen	Palveluntuottaja on tehnyt kunnalle lasten varhaiskasvatuslain (540/2018) 44 §:n mukaisen ilmoituksen yksityisestä päiväkotitoiminnasta ja täyttää varhaiskasvatuslain (540/2018) 43 §:n mukaiset toimintaedellytykset sekä ___ hyväksytään tai ___ esitetään hyväksyttäväksi yksityisen hoidon tukeen tai palveluseteliin oikeuttavaksi palveluntuottajaksi.	
Allekirjoitus	Paikka ja aika _____ Hyväksyjän allekirjoitus _____ Nimen selvennys _____	

Valvontaviranomaisen merkinnät:

Ilmoitus Kelalle yksityisen palvelun tuottajan hyväksymisestä ___/___/___

Tiedot tallennettu asiakastietojärjestelmään ___/___/___

Tiedot lähetetty Aville rekisteriointia varten ___/___/___

Palveluntuottaja	Palveluntuottaja			Yhtiömuoto
	Osoite			Postinumero
	Sähköpostiosoite			Puhelinnumero
	Yksikkö			Y-tunnus
Pedagoginen vastuhenkilö	Nimi			Puhelinnumero
	Sähköpostiosoite			
	Varahenkilön nimi			Puhelinnumero/sposti
Varhaiskasvatusympäristö	Toimintaympäristöä koskevat muutokset (ilmoitusmenettelyn jälkeen tapahtuneet muutokset)			Mistä alkaen:
	Mitä:			
	Yksikön toiminta-ajat:			Yksikön päivittäinen aukioloaika:
	Viranomaisten vuosikäynnit: (terveys- ja pelastusviranomaisten määräaikaikäynnit)			
	Omavalvontasuunnitelmaan on päivitetty kohdat:			Päivämäärä:
	Turvallisuussuunnitelmaan on päivitetty kohdat:			Päivämäärä:
Henkilökuntatiedot (yksilöidyt henkilötiedot toimitettava syys- ja helmikuussa eri lomakkeella)	nimike:	lukumäärä:	työaika prosentteina	Muuta henkilöstöön liittyvää: (esim. opiskelijoiden harjoittelut)
	Lastentarhanopettaja			
	Lastenhoitaja			
	Muu henkilöstö			
	Ateriapalvelu- ja siivoushenkilöstö			
	Työterveyshuolto järjestetty (palveluntuottajan nimi)			

Lapsiryhmät (Yksilöidyt tiedot toimitettava vähintään syys- ja helmikuussa. Palvelusetelyyksiköt ilmoittavat sovitusti)	Rakenteelliset hoitopaikat Aviin tehdyn ilmoituksen mukaan _____		
	Lapsiryhmän nimi	Lasten ikäjakauma	Lasten lukumäärä/laskennallisuus
Varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät asiat	Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma		
	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma		
	Esiopetuksen opetussuunnitelma		
	Toimintasuunnitelma		
	Varhaiskasvatuksen suunnittelu- ja arviointikäytännöt		
Asiakasmaksut ja palvelusopimukset	Tuen muoto: - Yksityisen hoidon tuki - Palveluseteli		
	Hoitopaikan hinta:	yli 3v	alle 3v
	kunnan tuen osuus		
	asiakkaan osuus (max.)		
	yksikön lisämaksu		
	Mitä palvelusopimusta/hoitosopimusta käytetään: Varhaiskasvatuspaikan irtisanomisaika:		
Allekirjoitukset	Paikka ja aika _____		
	Palveluntuottaja _____		
	nimenselvennys _____		
	Vastaanotettu: _____		
	_____ valvontaviranomainen		

Varhaiskasvatyüksikkö/palveluntuottaja: _____

Vastuuhenkilö: _____

Valvontakäynnin päivämäärä: _____ / _____ 20_____

Valvontakäynnillä läsnä: _____

Valvontakäynnin peruste:

Määräaikaikäynti

Pyynnöstä

Muu, mikä _____

Valvontakäynnillä tarkistettavat asiat:

Toimintasuunnitelma laadittu _____ / _____ 20_____

Oma-valvontasuunnitelma laadittu / päivitetty _____ / _____ 20_____

Lapsiryhmäilmoitus toimitettu _____ / _____ 20_____

Henkilöstö / koulutustiedot toimitettu _____ / _____ 20_____

Turvallisuussuunnitelma laadittu / päivitetty _____ / _____ 20_____

Viimeisin poistumisharjoitus:

Viimeisin sisällesuojautumisharjoitus:

Viimeisin kadonneen lapsen etsintäharjoitus:

Toimintavuosi-ilmoitus toimitettu _____ / _____ 20_____

Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat

Ehdottomat laatukriteerit päiväkodeissa tarkistettu

Muu (esim. muiden viranomaisten tarkastuspöytäkirjat)

Yhteenveto ja johtopäätökset: _____

Muutokset ja korjaukset tehtävä _____ / _____ 20_____ mennessä

Paikka ja aika:

Valvontaviranomainen:

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN LAPSIRYHMÄILMOITUS (päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo,
Tuusula ja Vihti

Yksikön nimi:

Lapsiryhmä:

	Henkilökunta	Kelpoisuus/koulutus
1.		
2.		
3.		
4.		

	Lasten nimet	Syntymäaika	Hoidontarve kokoaikainen, osa-aikainen, enintään 20 tuntia	Lapsen kotikunta
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				

Yksilöidyt tiedot toimitettava vähintään syys- ja helmikuussa. Palvelusetelyyksiköt ilmoittavat tiedot sovitusti

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖN TIEDOT (päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo,
Tuusula ja Vihti

Yksikön nimi:

	Työntekijän nimi	Lapsiryhmä	Kelpoisuus/koulutus	Nimike/tehtävä	Työsopimuksen kesto	Rikostietorekisteriote	Vaitiolositoumus	Hygieniapassi	EA-koulutus	Täydennyskoulutus
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										

Yksilöidyt tiedot toimitettava vähintään syys- ja helmikuussa. Palvelusetelilyksiköt ilmoittavat tiedot sovitusti

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖN TIEDOT

(päiväkodit ja ryhmäperhepäivähoito)

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo,
Tuusula ja Vihti

OHJE TAULUKON TÄYTTÄMISEEN

1. Työntekijän nimi, Kirjaa taulukkoon kaikki yksikössä työskentelevät henkilöt
2. Lapsiryhmä, Kirjaa lapsiryhmän nimi, missä ryhmässä henkilö työskentelee
3. Kelpoisuus/koulutus, Kirjaa taulukkoon henkilön kelpoisuus, varhaiskasvatuksen opettaja (VO), sosionomi, lastenhoitaja, laitoshuoltaja
4. Nimike/tehtävä, työrooli, Kirjaa taulukkoon henkilön tehtävä
5. Työsopimuksen kesto, Kirjaa työntekijän, jolla toistaiseksi voimassa oleva työsuhde vakituinen alkaen ja määräaikaisen kohdalle työsuhteen kesto esim. 1.1.2019 – 31.12.2019
6. Rikosrekisteriote Kirjaa päivämäärä, jolloin ote on tarkistettu/nähty
7. Vaitiolositoumus Kirjaa päivämäärä, jolloin vaitiolosopimus on allekirjoitettu
8. Hygieniaoppi, Kirjaa Kyllä tai Ei
9. EA-koulutus (EA1-koulutus vähintään 5% henkilöstöstä, lasten hätäensiapukoulutus toivottavaa koko päiväkodin henkilöstölle) Kirjaa voimassa olevat EA1 tai hätäEa
10. Täydennyskoulutus, Kirjaa edellisen vuoden aikana toteutuneen täydennyskoulutuksen tuntimäärä

Palveluntuottaja	Nimi		Y-tunnus
	Osoite		Postinumero
	Sähköpostiosoite		Puhelinnumero
	Koulutus (vakalaki 29 §)		
	Yrityksen nimi		Yhtiömuoto
	Käyttöönottotarkastus (varhaiskasvatus)		Pvm
	Toiminnan aloitusajankohta		Pvm
	Turvallisuussuunnitelma (ennen aloittamista)		Pvm
	Omavalvontasuunnitelma (Valviran lomake, 6kk aloittamisesta)		Pvm
	Rikosrekisteriote (myönnetty pvm)		Näytetty (pvm)
	Vaitiolositoumus tehty		Pvm
	Vastuuvakuutus		Kyllä / Ei
	Ea-koulutus		Kyllä / Ei
	Lapsiryhmän koko varhaiskasvatusasetuksen mukaan (4 +1). lapsiryhmäilmoitus toimitettava aloittaessa ja jatkossa toimitettava valvonnasta vastaavalle 2krt/vuosi (syys- ja helmikuu)		Pvm/toimitettu
Palvelusopimukset on tehtävä jokaisesta lapsesta.			
Varhaiskasvatusympäristö	Huoneisto	Lasten käytössä, huoneluku	Pinta-ala
	Leikki- ja toimintatilat		
	Ruokailutilat		
	Hygieniatilat	Kotieläimet	
	Ulkoilutilat ja ympäristö, siirtymäkäytänteet ja liikkuminen ympäristössä		
Toiminnan sisältö varhaiskasvatuslaki 2a§	Suunnittelu-, dokumentointi- ja arviointi -käytänteet, lasten ja vanhempien osallisuus		
Ruokailu Lasten ruokailu järjestetään päivähoitoikäisen lapsen ravitsemussuosituksen mukaisesti,	Itse valmistettu	Einesten käyttö	
	Muualla valmistettu, missä ja miten toimitus?		
	Onko ruokalista käytössä / näkyvillä?		
	Kuvaus ruokailutilanteista (Ruokailutilanteen tulee olla tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu)		
	Varhaiskasvatussuunnitelma (vasuperusteiden ja kunnan käytännön mukaisesti)		

Väilillisesti toimintaa ohjaavat tekijät	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (käytössä kunnan/kaupungin), vakalaki 23 §		
	Kuvaus yhteistyöstä vanhempien kanssa (vanhempien osallisuus vakalaki 20 §)		
	Asiakaspalautteiden käsittely		
	Lapsen osallisuus, (vakalaki 20 §)		
	Perhepäivähoitajan ammattitaidon ylläpito ja osaamisen kehittäminen (vakalaki 39 §)		
	Perhepäivähoitajan oma perhe, vaikutus työhön ja ammatinharjoittamisen hyväksyntä		
Muutokset / korjaukset (palveluntuottajaksi hyväksymisen edellytys)	Muutettavaa / korjattavaa	Kyllä	Ei
	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>Muutokset / korjaukset on tehtävä ____ / ____ 20 ____ mennessä.</p>		
	<p>Kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija ohjaa ja valvoo alueellaan tuotettuja yksityisiä varhaiskasvatuspalveluja. Valvonta ja ohjaus painottuvat neuvontaan, ohjaukseen ja seurantaan. Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta on erityissäännökset varhaiskasvatuslaissa. Niiden mukaan kunnan toimielimellä on mahdollisuus tarvittaessa käyttää myös pakkokeinoja havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi.</p> <p>Kunnan on varhaiskasvatuslain 58 §:n mukaan pyrittävä sopivilla keinoilla saamaan aikaan korjaus, mikäli se huomaa puutteita toiminnassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielin voi kieltää pitämästä lasta sanotussa hoitopaikassa.</p> <p>Palveluntuottajalle on selvitetty mitä seuraamuksia tulee rikkomuksista tai lakien/asetusten noudattamatta jättämisestä.</p>		
Palveluntuottajan hyväksyminen	<p>☐ Palveluntuottaja on tehnyt kunnalle lasten varhaiskasvatuslain (540/2018) 44 §:n mukaisen ilmoituksen yksityisestä perhepäivähoitotoiminnasta ja täyttää varhaiskasvatuslain (540/2018) 43 §:n mukaiset toimintaedellytykset sekä hyväksytään yksityisen hoidon tukeen oikeuttavaksi palveluntuottajaksi tai ostopalveluntuottajaksi.</p> <p>☐ Kelpoisuusehto; Lupa myönnetään määräajaksi, jos ei vaadittavaa kelpoisuutta. Lupa on myönnetty ajalle ____/____ 20__ - ____/____ 20__. Määräajan kuluessa on esitettävä koulutussuunnitelma.</p>		
Allekirjoitus	Valvontaviranomainen Paikka ja aika _____ _____ Allekirjoitus _____ Nimenselvennös	Palveluntuottaja Paikka ja aika _____ _____ Allekirjoitus _____ Nimenselvennös	

Valvontaviranomaisen merkinnät:

Ilmoitus Kelalle yksityisen palvelun tuottajan hyväksymisestä ____/____/____

Tiedot tallennettu asiakastietojärjestelmään ____/____/____

Palveluntuottaja: _____

Valvontakäynnin päivämäärä: _____ / _____ 20_____

Valvontakäynnillä läsnä: _____

Valvontakäynnin peruste:

- Määräaikaikäykänti
- Pyynnöstä
- Muu, mikä _____

Valvontakäynnillä tarkistettavat asiat:

- Toimintasuunnitelma laadittu _____ / _____ 20_____
- Omavalvontasuunnitelma laadittu / päivitetty _____ / _____ 20_____
- Lapsiryhmäilmoitus toimitettu _____ / _____ 20_____
- Koulutustiedot tarkastettu _____ / _____ 20_____
- Turvallisuussuunnitelma laadittu / päivitetty _____ / _____ 20_____

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat
- Muu (esim. muiden viranomaisten tarkastuspöytäkirjat)

PERUSHOITOTILANTEET:

Ruokailu (Ruoan laatu, monipuolisuus, ruokailutilat jne.):
Päivälepo (Onko jokaisella ”oma” nukkumapaikka, vanhempien toiveet jne.):
Siisteys ja hygienia (WC-hygienia, omat pyyhkeet/käsipaperit, pyyhkeiden pesu, tilojen puhtaus, ulkovaatteiden paikka, omatoimisuus pukemisessa, hygieniasuunnitelman päivitys jne.):

LAPSEN KASVU JA KEHITYS:

Kasvun ja kehityksen seuraaminen (Miten seuraat? Kirjaatko asioita ylös? Mitä teet, jos huomaat tuen tarpeen? Toimintasuunnitelma tehty/päivitetty?):

YHTEISTYÖ:

Yhteistyö vanhempien kanssa (Hoidon aloitus, hoitosopimukset, vasu, päivittäinen kohtaaminen jne.):

Yhteistyö muiden kanssa (Mitä yhteistyötahoja?):

OMA KOTI TYÖPAIKKANA:

Omat perheenjäsenet, perheenjäsen suhtautuminen työhön:

Tilat, mitkä hoitolasten käytössä, työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen:

Työssä jaksaminen:

MUUTA:

Jatkosuunnitelma:

Yhteenveto ja johtopäätökset: _____

**YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUS- JA VALVONTA-ASIAKIRJA
(perhepäivähoito)**

Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti

Muutokset ja korjaukset tehtävä _____ / _____ 20_____ mennessä

Paikka ja aika: _____

Allekirjoitukset:

palveluntuottaja, nimenselvennys

valvontaviranomainen, nimenselvennys

Yksityisen palveluntuottajan nimi ja hetu				
Osoite		Puhelin ja sähköpostiosoite		
Pankkiyhteys		Y- tunnus		
Kokoaikaisen paikan hinta		Osa-aikaisen paikan hinta:		
Alle 3- vuotias:		Alle 3-vuotias:		
Yli 3-vuotias:		Yli 3-vuotias:		
		Esiopetusikäiset:		
Lapsiryhmän tiedot (tiedot myös pph:n omista lapsista)				
Lapsen nimi	Henkilötunnus	Hoidon tarve kp ☐ op ☐	Aloituspvm	Lapsen kotikunta
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
		kp ☐ op ☐		
Muutokset alkaen:				
Allekirjoitus ja päiväys:				
<p>Sujuvan yhteistyön ja yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan kannalta on tärkeää, että täytätte tiedot ja palautatte lomakkeen oman kunnan valvontaviranomaiselle vuosittain helmi- ja syyskuussa sekä lapsiryhmätietojen muuttuessa.</p>				

PALVELUNTUOTTAJAA (YKSITYINEN PERHEPÄIVÄHOITAJA) KOSKEVAT TIEDOT

Yksityisen palveluntuottajan nimi	
Y-tunnus	
Osoite	Postinumero ja -toimipaikka
Puhelin	Sähköposti
Vastuuvakuutuksen yhtiö ja numero	
Valvontaviranomaisen nimi ja valvontakäynnin päivämäärä	
TOIMITILAT	
Asunnon pinta-ala	Huoneiden lukumäärä
Lasten käytössä olevat tilat	
Ulkoilualueet	
Kotieläimet	
Siivous-, jäte- ja pyykkihuollon käytännöt	
TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	
Kuvaus siitä millaista hoitoa ja kasvatusta perhepäivähoitoryhmässä toteutetaan. Millaiset asiat ovat tärkeitä lapsen hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun näkökulmasta?	
PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA	
Hyvinvointia, kasvua ja kehitystä tukeva toiminta (varhaiskasvatussuunnitelma, kasvunkansio)	
Ruokailun suunnittelu ja toteutus	
Päivälepökäytännöt	
WC- ja hygieniakäytännöt	
Ulkoiluvalvonta ja pihäsäännöt	
RISKIENHALLINTA JA ASIAKASTURVALLISUUS	
Palveluun mahdollisesti liittyvien epäkohtien ja riskien tunnistaminen sekä suunnitelman laatiminen todettujen riskien poistamiseksi (perhepäivähoitokodin ja lähiympäristön turvallisuuden tarkistaminen, ensiaputaidot, palovaroittimet, jne.)	
ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	
Kasvatuskumppanuus, tiedottaminen, asiakastietojen käsittely, vaitiolovelvollisuus, hoitosopimuksen ja varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen	
HOITAJA	
Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa (alueen perhepäivähoitajat, päiväkodinjohtaja, neuvola, kerhot ym.)	

Kuvaus hoitajan ammattitaidon ja työhyvinvoinnin ylläpitämisestä	
Omavalvontasuunnitelma päivitetään uuden toimintakauden alussa ja tarvittaessa kesken vuoden, mikäli toiminnassa tapahtuu muutoksia. Omavalvontasuunnitelman pitää olla nähtävillä, jotta asiakkaat voivat helposti tutustua siihen.	
Paikka	Päiväys
Allekirjoitus	
Nimen selvennys	

Myrkytykset:

1. Onko asunnossa lukittava lääkekaappi?
Onko sisältö lueteltu erikseen?	Kyllä Ei
2. Säilytetäänkö kodin kemikaaleja lukitussa kaapissa tai tarpeeksi korkealla?	Kyllä Ei
3. Ovatko kemikaalit alkuperäispakkauksissa?	Kyllä Ei
4. Säilytetäänkö alkoholijuomat sekä tupakkatuotteet lasten ulottumattomissa?
(Huomioitava, että hoitopäivän aikana ei voi tupakoida)	Kyllä Ei
5. Ovatko huonekasvit myrkyttömiä?	Kyllä Ei
6. Onko kotona lääkehiiltä?	Kyllä Ei

Palo- ja sähkötapaturmat

1. Onko asunnon palovaroitin oikein sijoitettu ja toimintakunnossa?	Kyllä Ei
2. Ovatko kodin pienkoneet lasten ulottumattomissa?	Kyllä Ei
3. Onko tiloissa turvapistorasiat tai muuten suojattu?	Kyllä Ei
4. Onko sähköjohdot asianmukaisesti kiinnitetty ja ehjiä?	Kyllä Ei
5. Säilytetäänkö tulitikut lasten ulottumattomissa?	Kyllä Ei
6. Onko luettelo hälytysnumeroista ja muista tärkeistä numeroista?	Kyllä Ei
7. Lasten vaatteiden kuivatus (ei kiukaan yläpuolella kuivausnaruja)	Kyllä Ei

Kaatumiset ja putoamiset

1. Onko parvekkeen ovessa ja ulko-ovessa pidiike/haka/turvalukko?	Kyllä Ei
2. Onko WC:n ja kylpyhuoneen ovessa ulkopuolelta avattava lukko?	Kyllä Ei
3. Onko sisäportaissa lapsiportti, kaiteet, liukuesteet?	Kyllä Ei
4. Säilytetäänkö vaaralliset esineet (veitset, sakset, työkalut, muovipussit) lasten ulottumattomissa?	Kyllä Ei
5. Onko piha-alue leikkivälineineen turvallinen?	Kyllä Ei
6. Onko lasten pääsy ullakolle tai kellariin estetty lukituksella?	Kyllä Ei

Liikkuminen:

1. Onko lasta opetettu toimimaan liikenteessä?	Kyllä Ei
2. Onko liikkussa käytössä heijastinliivit?	Kyllä Ei
3. Onko lasten leikkipaikka suojassa autoilta?	Kyllä Ei

Ulkoilu:

1. Lasten ulkoilu tapahtuu aina hoitajan läsnäollessa.	Kyllä Ei
2. Ulkoilualue on turvallinen	Kyllä Ei

Ensiapu:

1. Varautuminen ensiapua vaativiin tilanteisiin	Kyllä Ei
2. Onko kodin ensiapuvälineistö riittävä?	Kyllä Ei

Salassapito:

1. Asiakaspapereiden säilytys?	Kyllä Ei
2. Lasten vanhempien yhteystiedot?	Kyllä Ei

Muuta:

1. Poikkeustilanteisiin varautuminen (esim. jos lasta ei haeta, karkaamiset ym)	Kyllä Ei
2. Lapsen henkisestä turvallisuudesta huolehtiminen, kiusaamiset ym	Kyllä Ei

Hätänumerot:

- Yleinen hätänumero 112
Myrkytystietokeskus 0800 147 111 (puhelu on maksuton) tai 09 471 977
Taksi
Vanhempien numerot
Päivystävä sosiaaliasema